WIADOMOŚCI UCZELNIANE

POLITECHNIKA OPOLSKA

ISSN 1427-809X Nr 3(74) listopad–grudzień'98

Drogim Czytelnikom z najlepszymi życzeniami świątecznymi - Redakcja

Wyniki sesji egzaminacyjnej

Jak uzyskać stypendium za wyniki w nauce ?

FOT. JANUSZ KALINOWSKI

Samorząd terytorialny inwestuje w Politechnikę

Świąteczne spotkanie emerytów i rencistów

Felieton osobny

"Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest, miłość nie zajrzy, złości nie wyrządza, nie nadyma się. Nie jest czci pragnąca, nie szuka swego, nie wzrusza się ku gniewu, nie myśli złego. Nie raduje się z niesprawiedliwości, ale weseli się z prawdy. Wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, wszystkiego się nadziewa, wszystko wytrwa".

[św. Paweł, I Kor. 13 4–7]

Ewie

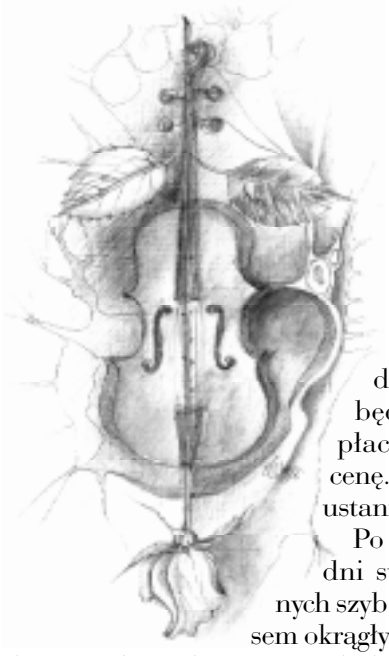

Nie czekałaś na nią. Przyszła w chwili nieodpowiedniej, bo właśnie potykałaś się o życie, bo nawet powietrze cię raniło przy każdym kroku. A ona była olśnieniem, kojącym balsamem i nie fałszowaną driakwią. Wiedziałaś, że będziesz musiała za nią płacić i płacić najwyższą cenę. I byłaś gotowa na tę nieustanną zapłatę.

Po raz pierwszy od wielu dni starłaś smutek z okiennych szyb. Nakryłaś czułości obrusem okrągły stół tak, by ona nie miała początku ni końca. Napełniłaś pragnieniem kieliszki, podałaś potrawę z nadziei i z wiary, że nie nasyci głodu miłości. Strzepnęłaś niedbałym ruchem ręki resztki starej goryczy ze stołu. Ułożyłaś sztućce z czystego srebra radości, wniosłaś słodycz oczekiwania, wymościłaś fotel ciepłem swego ciała. Jeszcze tylko świecę zapalisz pożądaniem i wszystko gotowe.

Skrzydła ci wyrosły u ramion, zanurzyłaś jedno w ekstazie, a drugie w cierpieniu, więc doznałaś pełni smaku. Ujrzałaś smukłość róży, usłyszałaś brzmienie ciszy, wygładziłaś zmarszczki czasu, a samotność schowałaś na samym dnie szuflady.

Dano ci łaskę miłości, a ty uczyniłaś z niej sztukę. Będziesz o nią dbać, będziesz ją pielęgnować z oddaniem, choć on nie zawsze na to zasługuje.

MADA

Niech wigilijna gwiazda wieszcząca czas Bożego Narodzenia sprawi by w domach zagościły spokój i radość, a Nowy Rok niech będzie czasem nadziei i spełnienia marzeń.

Rektor i Senat Politechniki Opolskiej

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

3(74) Listopad–grudzień 1998

Spis treści

Felieton osobny **3**
Z kalendarza rektora **4**
Parking oddany **7**
Promocja książki prof. J. Skubisa **7**
Instytut Zarządzania – powstanie i rozwój **8**
W pionie prorektora ds. nauki **14**
Dane dotyczące publikacji i cytowań, które obalają stereotypowe wyobrażenia o rankingu naszych uczelni **14**
Konferencja prorektorów ds. nauczania **15**
Kryteria wypłat stypendium za wyniki w nauce **15**
Przebieg sesji egzaminacyjnej w semestrze letnim roku akademickiego 1997/1998 ..... **16**
Wizyta studentów Koła Naukowego "BIODOM" na Politechnice Białostockiej **17**
Wycieczka naukowa studentów z koła naukowego eNeRDŻaJZeR do Lipska i Freibergu **18**
XIX Mistrzostwa Szkół Wyższych – 1996/98 zakończone **23**
Rozkład zajęć sekcji sportowych KU AZS PO na semestr zimowy **23**
Wieści z wydziałów **24**
Uciążliwość przemysłu wydobywczego dla środowiska na przykładzie przemysłu miedziowego **27**
Dyrektor administracyjny informuje... ..... **29**

WIADOMOŚCI UCZELNIANE
Miesięcznik informacyjny Politechniki Opolskiej
Rok VIII, nr 3(74), listopad–grudzień 1998 r.

Redaguje zespół:
Elżbieta Ciechocińska – grafik
Małgorzata Kalinowska – korekta
Współpracownicy wydziałowi:
Rafał Matwiejczuk (IZ),
Maria Mazur (WM),
Dariusz Nawarecki (IWFiF),
Andrzej Słodziński (WB),
Jolanta Ukarma (WEiA).
Krystyna Duda – redaktor naczelny
Stale współpracują:
Marianna Drzyzga
Przemysław Burtny
Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej
ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.

Druk: Sekcja Poligrafii PO, ul. Ozimska 75, 45–342 Opole
Redakcja: ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole, tel. 455 60 41, w. 284,
e–mail: duda@po.opole.pl.

Zamówienie: 57/98. Nakład 850 egz.

Z KALENDARZA REKTORA

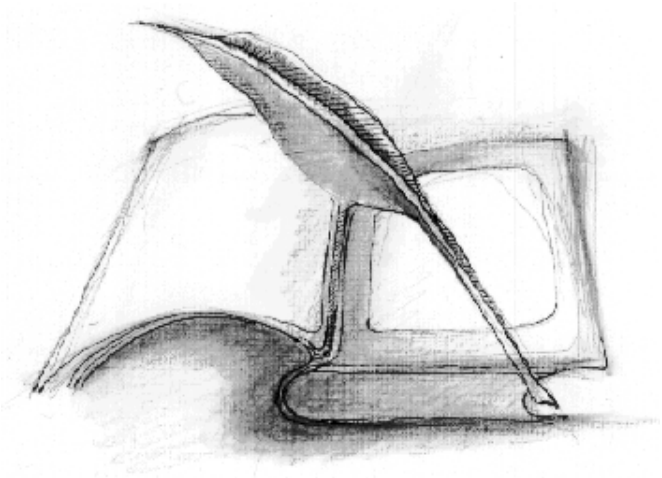

■ 24.10. na zaproszenie premiera RP **Jerzego Buzka**, prezydenta Regionalnego Porozumienia Rektorów Uczelni Akademickich prof. **Tadeusza Sławka** oraz wojewody katowickiego **Marka Kempskiego** rektor brał udział w spotkaniu , na którym dyskutowano problemy nauki, kultury i szkolnictwa wyższego na Śląsku.

■ 27.10. w Uniwersytecie Opolskim odbył się AIESEC Day, prezentujący stowarzyszenie, na który rektor otrzymał zaproszenie.

■ 28.10. przed czytelnikami otworzyła uroczyście swe podwoje czytelnia główna – jej modernizacja stała się możliwa dzięki sfinansowaniu przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej LIBRARIUS. W uroczystości wzięły udział władze uczelni.

■ 3.11. w Pałacu Prezydenckim miała miejsce dyskusja nt. nauki polskiej. Na zaproszenie prezydenta RP **Aleksandra Kwaśniewskiego** brał w niej udział również rektor.

■ 4.11. dziekan i Rada Wydziału Mechanicznego zaprosili rektora na publiczną obronę pracy doktorskiej mgra inż. **Józefa Grzelaka**.

■ Od 5.11. do 6.11. w Bielsku-Białej odbyła się XXXVIII międzynarodowa konferencja "Krzepnięcie metali i stopów", nad którą honorowy patronat sprawowali: rektor Politechniki Śląskiej prof. **Bolesław Pochopień**, rektor PO prof. **Józef Suchy**, prezes Odlewni Polskich w Kielcach **Bogusław Peczela**. W jej ramach zaplanowano uroczysty jubileusz 70-lecia prof. **Andrzeja Bydałka**.

■ Również 6.11. prof. J. S. Suchy, jako recenzent, uczestniczył w przeprowadzeniu państwowego przewodu profesorskiego, w VUT w Brnie.

■ 7.11. punkt dydaktyczny naszej uczelni w Kluczborku uroczyście zainaugurował rok akademicki.

■ 11.11. na zaproszenie wojewody opolskiego, Wojewódzkiej i Miejskiej Rady Współdziałania Kombatantów i Osób Represjonowanych w Opolu oraz władz miasta rektor brał udział w uroczystościach, związanych z obchodami Święta Niepodległości.

■ 13.11. dzięki hojności sponsorów i zabiegom pełnomocnika rektora **Jerzego Zająca**, w obecności władz uczelni nastąpiło uroczyste oddanie do użytku nowego parkingu.

■ 20. 11. prof. J. Suchy uczestniczył w Katowicach w walnym zebraniu członków Polskiego Towarzystwa Materiałoznawczego.

■ 21.11. rektor gościł w Rydzynie, gdzie na zamku jubileusz 30-lecia działalności obchodziła Odlewnia Żeliwa "Śrem" S.A.

■ 23.11. rektor został zaproszony przez przewodniczącego Komisji Hutnictwa Śląskiego Oddziału PAN prof. **Stanisława Tkaczyka** na jej plenarne posiedzenie, które tym razem odbyło się w sali Senatu PO.

■ 25.11. jak co roku, na spotkanie z władzami PO zostali zaproszeni jej emerytowani pracownicy. Spotkanie przygotowały panie z Działu Kadr i Spraw Socjalnych.

md

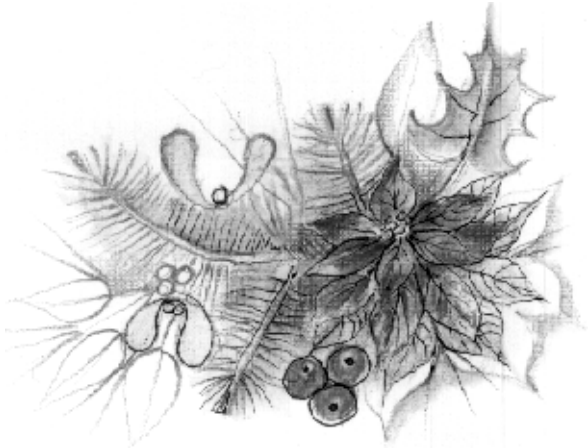

Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej
zaprasza serdecznie na

ZJAZD ABSOLWENTÓW

Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w Opolu
i Politechniki Opolskiej

Termin spotkania: 25 czerwca 1999 roku.

Pierwszą ratę opłaty w wysokości 70 zł prosimy przekazywać do dnia 31 stycznia 1999 roku na konto Towarzystwa Przyjaciół PO nr 10203668-3476-270-1-111 w PKO I/O Opole ze swoim dokładnym adresem i z dopiskiem:

ZJAZD ABSOLWENTÓW – WYDZIAŁ ...
(proszę wpisać jaki) ...,
ROK UKOŃCZENIA STUDIÓW . . . . . .

W Internecie na stronie głównej Politechniki Opolskiej pod adresem: http://www.po.opole.pl znajdują się bardziej szczegółowe informacje o zjeździe.

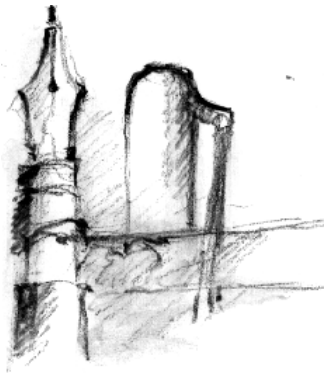

Szesnaste w kadencji posiedzenie Senatu Politechniki Opolskiej odbyło się 21 października 1998 r. w siedzibie Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii, przy ul. Działkowej. Jak się okazało po zakończeniu obrad, nie bez przyczyny.

Głównym punktem programu było omówienie i zatwierdzenie projektu Statutu Politechniki Opolskiej. Ponieważ jednak w porządku obrad znajdowało się kilka innych spraw, rektor prof. **Józef S. SUCHY**, rozpoczął właśnie od nich. I tak:

- przedstawił nowych przedstawicieli samorządu studenckiego w Senacie, którymi zostały studentki:
  – **Elżbieta KOKOCIŃSKA**, V r. *budownictwa*,
  – **Agnieszka KLUZOWSKA**, IV r. *inżynierii środowiska*,
- wręczył nominację na stanowisko profesora zwyczajnego w PO – prof. dr. hab. inż. **Gerhardowi BARTODZIEJOWI** (WEiA),
- wręczył nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO na czas określony – dr. hab. **Józefowi OPARZE** (WWFiF),
- złożył gratulacje dr. **Henrykowi LEWANDOWSKIEMU** (IZ) obchodzącemu jubileusz 30-lecia pracy w Uczelni.

Następnie odbyły się głosowania, w których Senat:

- pozytywnie zaopiniował wniosek dziekana Wydziału Budownictwa o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO na czas określony – dr. hab. inż. **Zbigniewa ZEMBATEGO**,
- pozytywnie zaopiniował wniosek dyrektora Instytutu Zarządzania o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO na czas określony – dr. **Adama ROZNOCHA**,
- uchwalił skład Wydziałowej Komisji Wyborczej na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii:
  przewodniczący – dr hab. **Jan URBAŃCZYK**,
  członkowie: – mgr **Bożena BANIAK**,
  Andrzej BOBA,
  Jolanta KUKUŁKA.

Bardzo miłym akcentem było wystąpienie dziekana Wydziału Elektrotechniki i Automatyki – prof. **Ryszarda ROJKA**, który w imieniu władz wydziału złożył na ręce dr. **Józefa WOJNARA** życzenia i gratulacje, z okazji powołania Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii.

Główny punkt obrad dotyczący zatwierdzenia projektu statutu PO prowadził przewodniczący Senackiej Komisji Statutowej, prof. **Tadeusz GÓRECKI**, a wspomagali go członkowie komisji: dr **Jadwiga KRYCH**, mgr **Mieczysława MORAWSKA** i dr **Jerzy DENKIEWICZ**. W pracach komisji brał również udział prof. **Marian CIEPAJ**.

Kolejno omawiano i poddawano głosowaniu poprawki zgłoszone do komisji, zatwierdzając następnie rozdział po rozdziale. W ten sposób, dopiero po trzech godzinach wyczerpujących obrad można było podjąć uchwałę zatwierdzającą w całości projekt statutu PO. Po wniesieniu wszystkich poprawek tekst statutu został wysłany do MEN z prośbą o jego zaakceptowanie. Należy mieć nadzieję, że cała procedura przebiegnie szybko i pomyślnie.

Długie posiedzenie niewątpliwie zmęczyło członków Senatu, z tym większą więc radością udali się na wspaniały poczęstunek przygotowany przez gościnnych gospodarzy. Była to również znakomita okazja, aby przy symbolicznej lampce wina życzyć nowemu wydziałowi i jego pracownikom wszelkiej pomyślności.

Ostatnie posiedzenie Senatu Politechniki Opolskiej w 1998 r. odbyło się 18 listopada i poświęcone było głównie sprawom dydaktycznym i finansowym.

Najpierw jednak Senat powołał na przewodniczącego Senackiej Komisji ds. Nagród Rektora – **prof. dr. hab. inż. Piotra WACHA**, a następnie JM Rektor wręczył mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO – **dr. hab. inż. Zbigniewowi ZEMBATEMU**.

Kolejnym punktem obrad było wręczenie przez rektora stypendium Ministra Edukacji Narodowej, studentom V r. *elektrotechniki*: **Aleksandrowi ANTONIEWICZOWI** i **Krzysztofowi BABCZYKOWI**. Nazwiska wyróżnionych studentów zostały wymienione już w czasie październikowej inauguracji roku akademickiego, ponieważ jednak Ministerstwo Edukacji spóźniło się z przysłaniem dyplomów, ich wręczenie było możliwe dopiero teraz.

Sprawy dydaktyczne prowadził prorektor ds. dydaktycznych i studenckich – **prof. Bolesław DOBROWOLSKI**. Rozpoczął od przedstawienia projektu uchwały dot. zasad rekrutacji na rok akademicki 1999/2000. Najbardziej istotną zmianą, która wzbudziła zresztą ożywioną dyskusję jest odejście od rekrutacji prowadzonej centralnie przez Dział Kształcenia i przeniesienie jej na wydziały oraz instytuty. Całą działalność z tym związaną będą prowadziły dziekanaty.

Następnie zebrani wysłuchali informacji o przebiegu sesji egzaminacyjnej w semestrze letnim roku akad. 1997/98.

Z kolei Senat podjął uchwały, w których:

- pozytywnie zaopiniował uchwalone przez Radę Wydziału Budownictwa plany studiów magisterskich dziennych (z poprawkami wniesionymi przez Senat) na kierunku ***budownictwo***, w specjalnościach:
  – *inżynieria materiałów budowlanych i kształtowania środowiska,*
  – *komputerowo wspomagane projektowanie konstrukcji budowlanych i inżynierskich,*
  – *komputerowa analiza konstrukcji,*
  – *zarządzanie w budownictwie komunalnym i wiejskim.*
- wyraził zgodę na przeniesienie wykładu monograficznego 2 z semestru IX na semestr X w planie studiów dziennych na specjalności *komputerowa analiza konstrukcji* z dniem 1.10.1998 r.
- wyraził zgodę na uruchomienie na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki studiów inżynierskich dziennych dla kierunku *elektronika i telekomunikacja* od roku akademickiego 2000/2001 i pozytywnie zaopiniował plany ww. studiów.
- zaopiniował zmiany w planach studiów podyplomowych *wychowania fizycznego* dla nauczycieli na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii.

Ciąg dalszy na stronie 22

Spotkanie z emerytami i rencistami

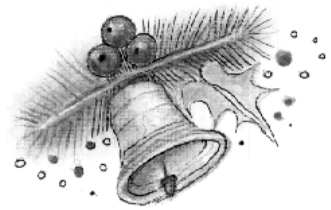

Tradycyjne spotkanie władz Politechniki Opolskiej z emerytami i rencistami zaczyna okres przedświąteczny. Ubrana zostaje pierwsza choinka i przy odświętnie nakrytych stołach zasiadają ci, którzy zakończyli już swoją zawodową aktywność. Tym razem uroczystość odbyła się 25 listopada. Gospodarzem była szefowa Działu Kadr i Spraw Socjalnych **Anna Boczar**, przybyli także rektor **Józef S. Suchy**, prorektor ds. dydaktycznych i studenckich **Bolesław Dobrowolski**, kwestor **Teresa Burtny**, dyrektor administracyjny **Wiesław Henzler**, obecni byli przedstawiciele związków zawodowych. Rektor przedstawił licznie przybyłym gościom garść danych dotyczących aktualnej sytuacji uczelni, wspomniał o planach na przyszłość. Pracownice działu zadbały o słodki poczęstunek, na każdego z gości czekała paczka słodkich specjałów, każdy otrzymał ponadto kwotę 125 zł z myślą o świątecznych wydatkach.

Fot.: Sławoj DUBIEL

Politechnika Opolska jako jeden z nielicznych pracodawców podtrzymuje piękną tradycję urządzania spotkań dla byłych pracowników. W tym roku zaproszenia rozesłano dla 206 osób. Dział socjalny przygotował również paczki mikołajowe dla dzieci urodzonych między 1 stycznia 1993 r. a 31 grudnia 1997 r., co oznacza, że około 400 pociech pracowników uczelni otrzyma słodki upominek. Wartość każdej paczki wynosi 45 zł. Na święta przygotowano także bony towarowe, które odebrać można w Dziale Kadr i Spraw Socjalnych. Bony towarowe dla swoich członków przygotowała także „Solidarność".

5 Dni Xaverianum

26 XI - 3 XII 98

Na przełomie listopada i grudnia swoje święto obchodził Jezuicki Ośrodek Formacji i Kultury "Xaverianum", który odwiedza wielu studentów opolskich uczelni. Tegoroczne V Dni Xaverianum zaliczyć można do bardzo udanych. Przez osiem kolejnych poranków, dni i nocy młodzież akademicka i nie tylko, poza głębokimi przeżyciami religijnymi, obejrzeć mogła spektakle teatralne, wysłuchać wartościowych wykładów, ale także zabawić się na andrzejkowym balu, czy uczestniczyć w nocnym maratonie filmowym. Jak zapewnił duszpasterz ks. **Wojciech Ziółek** do następnego numeru WU przygotuje obszerną relację z przebiegu Dni Xaverianum wraz dokumentacją fotograficzną.

kd

PARKING ODDANY

Miła uroczystość jaka odbyła się 13 listopada w sali Senatu związana była z otwarciem nowego parkingu dla studentów i pracowników Politechniki. Jej gospodarzem był rektor PO, prof. **J. S. Suchy**, a wzięli w niej udział przedstawiciele Zarządu Miasta, wiceprezydent **Piotr Kumiec** i naczelnik **Stanisław Głębocki**. Radę Miasta reprezentował wiceprzewodniczący **Władysław Olszewski**. Obecni byli także: dyrektor MZD **Lidia Tomsza**, prezes "GÓRABET" **Andrzej Jankowski** reprezentujący naszych sponsorów, **Apolonia Klepacz** wiceprezes "LOBBE" oraz dziennikarze Gazety Wyborczej i Nowej Trybuny Opolskiej. Po krótkim podsumowaniu działalności Społecznego Komitetu Budowy Parkingu przedstawionym przez prof. Suchego i licznych pytaniach dziennikarzy wszyscy udali się na teren parkingu, gdzie rektor przecinając wstęgę dokonał jego otwarcia. Nowy parking

to wspólna inwestycja Politechniki i Zarządu Miasta Opola. Dysponuje 143 miejscami postojowymi, w tym 8 odpowiednio oznakowanych stanowisk dla niepełnosprawnych. Dzięki inicjatywie Zarządu Miasta, a szczególnie prezydenta **L. Pogana**, rektora PO prof. J. S. Suchego oraz przewodniczącego

Społecznego Komitetu Budowy został uporządkowany kolejny zakątek naszego miasta.

W imieniu społeczności akademickiej składam podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się do budowy parkingu. Szczególne słowa podziękowania kieruję do Pana Prezydenta Miasta Opola Leszka Pogana oraz pana **Andrzeja Namysły**.

Jerzy S. Zając

Promocja książki prof. J. Skubisa

Oficyna Wydawnicza wraz z Wydziałem Elektrotechniki i Automatyki byli organizatorem niewielkiej, acz ważnej uroczystości. Po raz pierwszy w uczelni miała miejsce promocja wydanej publikacji. W oficynie powstałej po przekształceniu dawnego Działu Wydawnictw ukazało się oczywiście już wiele publikacji - przede wszystkim jednak są to monografie, zeszyty naukowe i skrypty. *Wybrane zagadnienia z techniki i diagnostyki wysokonapięciowej* autorstwa prof. **Jerzego Skubisa** to pierwsza książka. Jej wydanie zajęło kilka miesięcy i zostało dofinansowane przez KBN.

Na promocję licznie przybyli pracownicy naukowi WEiA, w tym dziekan **Ryszard Rojek**, prodziekan **Karol Grandek** i kierownik Katedry Elektroenengetyki, w której książka powstała, prof. **Jerzy Wróblewski**. Z zaproszenia skorzystali także prorektor ds. nauki **Wojciech Skowroński**, dyrektor administracyjny **Wiesław Henzler**, obecna była dyrektor Biblioteki Głównej **Elżbieta Czerwińska**, kwestor **Teresa Burtny**, zastępca kwestora **Barbara Hetmańska** oraz zespół pracowników oficyny. Impreza była doskonałą okazją by w miłej atmosferze i przy pięknie nakrytym stole (zasługa p. **D. Denickiej**) przedstawić plany i zamierzenia na przyszłość.

Wśród gości nie zabrakło również właściciela księgarni akademickiej, **Jacka Szutenberga**, w której nabyć można tę i pozostałe pozycje wydawane w oficynie.

Warto dodać, że wreszcie sfinalizowana została pomyślnie sprawa sprzedaży wydawnictw uczelnianych w księgarniach działających na terenie uczelni. Duża w tym zasługa dyrektora administracyjnego, który prowadził negocjacje.

kd

INSTYTUT ZARZĄDZANIA – POWSTANIE I ROZWÓJ

Z inspiracji władz ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu, w Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych (SNSiE) przeprowadzono badania ankietowe wśród abiturientów szkół średnich Opolszczyzny (wiosna 1991 r.) oraz wśród nowo przyjętych studentów I roku naszej uczelni (jesień 1991 r.). Celem tych badań było m.in. poznanie oczekiwań i propozycji młodzieży dotyczących kierunków i warunków kształcenia w opolskiej WSI. Ich wyniki oraz zapotrzebowanie gospodarki na młode kadry menedżerskie, dało asumpt do przygotowania i uruchomienia także na naszej Uczelni studiów z zakresu zarządzania i marketingu.

Uczelnia prowadziła wówczas tylko trzy "klasyczne" kierunki studiów (budownictwo, elektrotechnika oraz mechanika i budowa maszyn), które moim zdaniem nie zaspokajały ani przyszłego zapotrzebowania na absolwentów, ani możliwości rozwoju uczelni - uważa prof. **P. Wach**, rektor Wyższej Szkoły Inżynierskiej w latach 1990-1996.

A oto jak okoliczności powołania nowego kierunku oceniają obydwaj prorektorzy w kadencjach 1990-1993 i 1993-1996, dr **Z. Kasperski** oraz prof. **J. Skubis**:

Idea ta zrodziła się w końcu 1991 roku, na kolegium rektorskim, a głównym pomysłodawcą był prof. J. Skubis, ówczesny prorektor ds. nauki - zauważa dr Z. Kasperski. *W grudniu 1990 roku, gdy obejmowaliśmy "urzędy rektorskie" w Wyższej Szkole Inżynierskiej, sytuacja w zakresie kształcenia studentów była z grubsza następująca: 1025 studentów (tę liczbę dokładnie pamiętam !!!) na trzech kierunkach studiów dziennych: budownictwo, elektrotechnika i mechanika oraz "garstka" studentów zaocznych. Planowaliśmy uruchomienie nowych, atrakcyjnych kierunków, a takim niewątpliwie był i jest do dzisiaj kierunek "zarządzanie i marketing". Powstał zatem pomysł, aby na bazie działającego wówczas Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych utworzyć, poczynając od roku akademickiego 1993/94 wspomniany kierunek. Pracownicy studium zabrali się energicznie do pracy i kierunek powstał, ale... o rok wcześniej. A było to tak. W lecie 1992 roku prof. J. Skubis i prof.* ***R. Kośmider*** *wyjechali do RFN na rozmowy mające na celu zatrudnienie profesorów z tamtejszych uczelni na naszym nowym kierunku. W tym czasie nawiązałem kontakt z kolegą ze studiów, prof.* ***S. Chanasem*** *i dowiedziałem się, że jest on dyrektorem Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej. Od niego też otrzymałem informacje, iż o przyjęcie na kierunek "zarządzanie i marketing" na jego wydziale starało się bardzo dużo kandydatów, lecz z powodu braku miejsc wielu z nich, z bardzo dobrymi ocenami na świadectwie maturalnym nie miało szans na indeks. Zaproponowałem wówczas, by niektórzy (pod szyldem Politechniki Wrocławskiej) mogli kształcić się w Opolu, i w następnym roku, po utworzeniu kierunku na naszej Uczelni, stać się naszymi studentami. Prof. S. Chanas pomysł zaakceptował, ja od razu skontaktowałem się telefonicznie z rektorem, prof. P. Wachem. On z kolei, już nazajutrz porozumiał się telefonicznie z MEN (przy okazji znaleziono inne rozwiązania, niż mariaż z Politechniką Wrocławską) i tego samego dnia na Politechnice Wrocławskiej pojawiły się ogłoszenia, iż można podjąć studia na tym kierunku również w opolskiej uczelni. Miłym widokiem było zaskoczenie profesorów J. Skubisa i prof. R. Kośmidra, którzy po przyjeździe z Niemiec dowiedzieli się, że trwa już rekrutacja.*

Prof. J. Skubis, prorektor ds. nauki: *Na początku lat 90. uczelnia nasza była małą szkołą, kształcącą relatywnie niewielu studentów. W związku z tworzeniem Uniwersytetu, dyskutowany był problem ewentualnego połączenia obu uczelni. W mojej ocenie - jako ówczesnego prorektora - tylko zasadnicze rozszerzenie profilu kształcenia na naszej Uczelni dawało jej szanse na przetrwanie i rozwój. Chodziło o utworzenie takich kierunków, które cieszyłyby się zainteresowaniem kandydatów na studia. Takim był zarządzanie i marketing. Drugim istotnym powodem jego utworzenia było "zagospodarowanie" kadry dawnego Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych. W związku z przemianami społeczno-gospodarczymi zachodzącymi w kraju, nastąpiło bardzo silne odreagowanie studentów na nauki polityczne, ekonomię socjalizmu, itp. W efekcie pracownicy Studium stanęli wobec perspektywy zwolnienia lub przekwalifikowania się. Powołanie zarządzania i marketingu stworzyło szansę, którą w pełni wykorzystno.*

Okoliczności powołania kierunku *zarządzanie i marketing* wspominają również obecne jego władze: dyrektor Instytutu Zarządzania, prof. R. Kośmider oraz z-ca dyrektora, dr **A. Zagórowska**, a także wieloletni kierownik Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych, doc. **H. Lewandowski**.

W latach 1990-91 wyczerpała się dotychczasowa formuła działania Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych - uważa prof. R. Kośmider. *Rady wydziałowe ograniczały lub też nawet rezygnowały z przedmiotów prowadzonych przez pracowników Studium, w związku z czym należało podjąć decyzję o losie zespołu (2 pracowników samodzielnych, 8 adiunktów) o dobrym przygotowaniu dydaktycznym i poziomie naukowym. Ponadto, w transformującej się polskiej gospodarce wystąpiło duże zapotrzebowanie na wiedzę z zakresu ekonomii, zarządzania, marketingu, itp. Powyższe względy legły u podstaw utworzenia nowego kierunku studiów. Już w 1991 roku rozpoczęły się prace przygotowawcze do utworzenia kierunku.*

Od 1990 roku coraz wyraźniej uwidaczniała się zmiana preferencji w wyborze studiów przez absolwentów szkół średnich, objawiająca się w spadku zainteresowania studiami technicznymi, a jego wzrostem w odniesieniu do kierunków ekonomicznych, zwłaszcza - "zarządzania i marketingu", co wynikało z potrzeb transformującej się gospodarki - mówi dr A. Zagórowska. *Ten trend, zauważony przez ówczesne władze uczelni oraz kierownictwo Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych (jednostki prowadzącej działalność "usługową" na rzecz istniejących wydziałów, dotyczącą prowadzenia przedmiotów ekonomicznych i społecznych) zaowocował podjęciem inicjatywy w celu utworzenia kierunku "zarządzanie i marketing" w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu.*

Doc. H. Lewandowski (obecnie – kierownik Zakładu Nauk Ekonomicznych w Instytucie Zarządzania PO): *Inicjatywa utworzenia nowego kierunku wyszła ze strony władz rektorskich, a bezpośrednim inicjatorem był prof. J. Skubis. Pomysł*

utworzenia Instytutu Zarządzania wyniknął z następujących uwarunkowań:

- *istnienia jednostki - Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych;*
- *potrzeb tworzącej się gospodarki wolnorynkowej i kompletnego nieprzystosowania do jej reguł ówczesnego "managementu";*
- *akceptacji środowiska akademickiego (kadra, studenci) dla formy i treści przekazywanej wiedzy przez pracowników Studium. Ten fakt najlepiej obrazował brak w postulatach studenckich "likwidacji Studium", a wręcz przeciwnie - zgłaszano propozycje rozwinięcia wachlarza nauk ekonomiczno-prawnych i socjologicznych.*

Ideę powołania kierunku "zarządzanie i marketing" pozytywnie ocenia również JM Rektor Politechniki Opolskiej, prof. **J. Suchy**: *Powołanie kierunku było prawidłową reakcją na zapotrzebowanie rynku. Zrobiły to wszystkie uczelnie w Polsce i w innych krajach naszej części Europy. W momencie powołania Instytutu Zarządzania trudno było jednoznacznie powiedzieć, jaki będzie jego profil naukowy i dydaktyczny. Czy będzie to "powtórzenie" form kształcenia proponowanych przez akademie ekonomiczne i uniwersytety? Okazało się, iż umiejscowienie tego typu kierunku kształcenia w ramach uczelni technicznej stwarza nowe szanse. Umożliwia to bowiem przygotowanie absolwentów o znajomości tak metod zarządzania, jak i procesów wytwarzania.*

Zdaniem prof. W. Skowrońskiego, prorektora ds. nauki w obecnej kadencji, *zmiany systemowe, jakie zaszły w polskiej gospodarce po 1989 roku stworzyły z jednej strony szanse rozwoju kierunku "zarządzanie i marketing" na naszej Uczelni, z drugiej jednak - niebezpieczeństwo błędnego przewartościowania marketingowego bloku dydaktycznego, który - z racji mody na marketing - zdominował siatki studiów, sprowadzając* - według prof. W. Skowrońskiego - *do niższej pozycji finanse, rachunkowość czy też politykę personalną. Odnoszę wrażenie, że okres zachwianych proporcji mamy już za sobą. Kierunek ten zaistniał i utrwalił swoją pozycję na wszystkich typach polskich uczelni, m.in. na politechnikach, uniwersytetach i oczywiście akademiach ekonomicznych. Cieszę się, że realizujemy na naszej politechnice zadania dydaktyczne w zakresie zarządzania i marketingu* - podkreśla prof. W. Skowroński.

Bez wątpienia zatem odpowiedzią na autentyczne zapotrzebowanie rynku było utworzenie w 1992 roku Instytutu Zarządzania i uruchomienie tym samym studiów dziennych na kierunku "zarządzanie i marketing". Tym samym, dzień 1 października 1992 roku wpisał się na stałe do historii Wyższej Szkoły Inżynierskiej, obecnie Politechniki Opolskiej, jako moment rozpoczęcia kształcenia studentów w ramach nowego, znacznie odbiegającego od dotychczas prowadzonych, kierunku studiów.

Trzon kadrowy Instytutu stanowili pracownicy wspomnianego SNSiE, wśród których dominowali ekonomiści, lecz byli także przedstawiciele innych nauk społecznych - socjologii, filozofii, nauk politycznych, prawa. Cały ten zespół właśnie w tej radykalnej zmianie dostrzegł niepowtarzalną szansę skutecznego wpisania się w gruntownie zmieniające się realia społeczno-gospodarcze co wyzwoliło jego zapał i, częstokroć, wręcz pasję w pokonywaniu różnorodnych przeszkód. Grono to uzupełnione zostało o zatrudnionych dotąd na innych wydziałach pracowników, mających dorobek i doświadczenie dydaktyczne z zakresu organizacji i zarządzania, a także wzmocnione przez samodzielnych pracowników naukowych pozyskanych z Niemiec oraz z sąsiednich Katowic. W ten sposób w pierwszym roku działalności w Instytucie pracowało czterech profesorów, dwóch doktorów habilitowanych, 8 adiunktów i grupa asystentów finalizujących swoje doktoraty.

Pierwszy okres działalności Instytutu zbiegł się w czasie z początkami transformacji gospodarki polskiej. Znaczącą trudnością dla jego kadry stała się zatem konieczność równoczesnego dostosowania wiedzy i umiejętności pracowników do potrzeb nowego kierunku studiów i, zarazem, ciągłego rozwijania ich zdolności postrzegania gospodarki przez pryzmat mechanizmów rynkowych. Może nieco paradoksalnie owo spiętrzenie trudności, stanowiące samo w sobie poważne wyzwanie, pozytywnie stymulowało zarazem proces formowania tejże kadry w silnym związku z potrzebami nowoczesnego, wolnego od obciążeń tradycji, kształcenia kadr menedżerskich.

Dzięki temu możliwe było formułowanie programu studiów przede wszystkim w oparciu o analizę doświadczeń i ewolucji programowej tradycyjnych ośrodków kształcenia w zakresie zarządzania skojarzoną z nowocześnie zakreśloną sylwetką absolwenta. Przyjęliśmy bowiem, że absolwent naszego Instytutu zdobędzie kwalifikacje menedżera - inżyniera przygotowanego do pracy na kierowniczych stanowiskach w przedsiębiorstwach, niezależnie od ich formy prawno-organizacyjnej i typu własności oraz w instytucjach publicznych, w tym działających na rynku finansowym, a także gotowego do podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej.

Uznaliśmy zarazem, że dla uzyskania niezbędnego poziomu kompetencji nasz absolwent zdobyć powinien wiedzę z zakresu:

- teorii organizacji i zarządzania;
- ekonomii;
- rachunkowości;
- finansów;
- analizy ekonomiczno-finansowej;
- marketingu;
- zarządzania poszczególnymi sferami funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Niezbędne, w naszym przekonaniu, umiejętności absolwentów w zakresie podejmowania decyzji i optymalizacji procesów gospodarczych podbudowane są wiedzą z zakresu matematyki, statystyki, ekonometrii oraz informatyki. Ponadto, także z uwagi na ewentualną własną działalność gospodarczą, studentów naszych wyposażamy w wiedzę z zakresu ergonomii technicznej, zarządzania personelem, prawa gospodarczego i etyki w biznesie oraz z zakresu nauk technicznych. Istotnym zaś wyróżnikiem naszego programu studiów jest duża dawka języków obcych, w tym i języka biznesu.

Jak każde nowe przedsięwzięcie, także utworzenie Instytutu Zarządzania oraz uruchomienie nowego kierunku studiów napotkało liczne problemy i przeszkody, które należało wówczas pokonać.

Głównymi problemami było przełamanie dotychczasowego przyzwyczajenia i zmiana stanu Uczelni, trwającej już wtedy w niezmienionym kształcie ponad 25 lat. Istniała również obawa, czy Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych podoła kadrowo i dydaktycznie takim ambitnym zadaniom. Sama idea

powołania nowego kierunku, z perspektywy czasu była decyzją słuszną, aczkolwiek, można to było próbować uczynić nieco wcześniej - uważa prof. P. Wach.

Najpierw zauważalne było wielkie zdziwienie środowiska, iż na uczelni czysto technicznej powstaje tak "nietechniczny" kierunek, ale zostało to szybko zaakceptowane - mówi dr Z. Kasperski. *Dużym problemem była obsada zajęć z przedmiotów nigdy przecież u nas i przez naszych pracowników nie wykładanych. Mnie przypadło w udziale zorganizowanie zajęć z przedmiotów informatycznych. Pozyskałem bez większych kłopotów pieniądze na zakup nowoczesnego - jak na tamte czasy - sprzętu informatycznego, z pewnymi kłopotami "wygospodarowałem" miejsce na laboratoria, zacząłem szybko (bo czas naglił) poszukiwać kadry specjalistów (dzięki Kolegom z Politechniki Wrocławskiej jakoś to się udało), no i przez wakacje, wraz z grupą Koleżanek i Kolegów z Zakładu Matematyki przygotowaliśmy programy, laboratoria (i sami siebie też), aby od października rozpocząć, na w miarę dobrym poziomie, zajęcia dydaktyczne. Myślę, że większe problemy mieli Koledzy z obecnego Instytutu Zarządzania, na których spadał główny ciężar organizacji tych studiów. Społeczność akademicka Uczelni otrzymała sygnał, że - nawet przy skromnych początkowych możliwościach - można stworzyć kierunek, który jest najbardziej popularny na Uczelni i na który zgłaszają się kandydaci bardzo dobrze i wszechstronnie przygotowani. W kolejnych latach powstawały następne kierunki: informatyka, inżynieria środowiska i wreszcie wychowanie fizyczne. Dzięki temu na naszej Uczelni studiuje obecnie ponad 6 tys. studentów, a w roku 1996 staliśmy się Politechniką. Trudno mi odpowiedzieć na pytanie, czy była to decyzja spóźniona, czy przedwczesna. Skłonny byłbym twierdzić, że dzięki również wspomnianym wcześniej zbiegom okoliczności, kierunek ten powstał wtedy, kiedy był Uczelni bardzo potrzebny.*

Według prof. J. Skubisa, *problemy przy tworzeniu tego kierunku były różnorodne. Z perspektywy sądzę, iż głównym problemem było pokonanie niewiary w to, że powołanie nowego kierunku na naszej Uczelni jest możliwe* - uważa prof. J. Skubis. *Przez 30 lat istniały tylko trzy kierunki i wydawało się, iż żadna zmiana w tym zakresie nie jest możliwa. Pokonanie tej psychologicznej bariery i podjęcie związanego z tym ryzyka, z perspektywy czasu uważam za kluczowe. Innym problemem była wątpliwość, czy kierunek "zarządzanie i marketing" pasuje do politechniki. To, co dzisiaj jest oczywiste, przy powoływaniu tego kierunku budziło wiele wątpliwości, dyskusje były długotrwałe, także głosowania na Senacie nad powołaniem tego kierunku były niejednomyślne. Były także problemy kadrowe i lokalowe, ale widzę je jako drugorzędne wobec tych wymienionych wcześniej. Sprawy związane z wykształceniem profilu naukowego dla nowego kierunku wymagały długiego czasu - było dla mnie oczywiste, że dopiero po około 3-5 latach od powołania kierunku, ustabilizowania kadry, będzie można precyzować sprawy kierunku badań naukowych i profilu nowej jednostki. Po kilku latach od powołania tego kierunku jasno widzę, że jego pomysł, pozytywne, formalne załatwienie decyzji MEN w tej sprawie, wreszcie organizacja odpowiedniego instytutu, miały dla Uczelni przełomowe znaczenie. Przede wszystkim dlatego, iż pokazało to możliwości zmian - w następnych latach, przekonani przykładem kierunku "zarządzanie i marketing", ryzyko powołania nowych kierunków podjął Wydział Elektrotechniki i Automatyki (informatyka, automatyka i robotyka) oraz Wydział Mechaniczny (inżynieria środowiska). Z perspektywy widać, że początek lat 90., to były czasy rewolucji w szkolnictwie wyższym i powoływanie nowych kierunków nauczania miało miejsce w całym kraju. Myślę, że nasza Uczelnia, zwiększając liczbę kierunków z trzech do dziewięciu (a liczbę studentów do ok. 6 tys.) dobrze wykorzystała ten czas* - konstatuje prof. J. Skubis.

W opinii dyrektora Instytutu Zarządzania, prof. R. Kośmidra, w momencie powstawania nowego kierunku studiów na pierwszy plan wysuwały się dwa, najistotniejsze problemy:

- *opracowanie koncepcji studiów - znalezienie takiej formuły, która pozwoliłaby połączyć niezbędną wiedzę z zakresu zarządzania z wymogami kierunku funkcjonującego w uczelni technicznej* oraz
- *uzupełnienie kadry nauczającej, w celu realizacji przyjętego planu studiów oraz spełnienia wymogów dla utworzenia kierunku.*

Szczególnie - zdaniem prof. R. Kośmidra - *chodziło o pracowników samodzielnych. W tym celu nawiązano zarówno kontakty zagraniczne (Niemcy), jak i krajowe (AE Katowice, Politechnika Wrocławska).*

Podobnego zdania jest dr A. Zagórowska: *Pierwszym i zarazem najtrudniejszym problemem do rozwiązania w okresie tworzenia kierunku "zarządzanie i marketing" było zapewnienie obsady kadrowej dla potrzeb tego kierunku. Drugi istotny problem wiązał się z krótkim czasem, jaki był wówczas "do dyspozycji". Trzeba było bowiem szybko opracować siatki studiów, przygotować wniosek, przekwalifikowywać się oraz pozyskać pracowników do prowadzenia przedmiotów kierunkowych. Kolejne problemy stanowił brak bazy dydaktycznej (w szczególności laboratoriów komputerowych), braki w księgozbiorze uczelnianej biblioteki literatury niezbędnej do prowadzenia zajęć oraz - charakterystyczny dla całego szkolnictwa wyższego - brak środków finansowych. Wszystkie wymienione powyżej problemy trapią Instytut do tej pory, pomimo, iż sukcesywnie są rozwiązywane; popularność kierunku "zarządzanie i marketing" przełożyła się bowiem bardzo szybko na stale wzrastającą w kolejnych latach liczbę studentów tego kierunku na Politechnice Opolskiej.*

Zdaniem doc. H. Lewandowskiego, *rozstrzygnięcia w tamtym okresie wymagały przede wszystkim następujące kwestie:*

- *wykorzystanie twórczej naukowo grupy pracowników Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych, głównie ekonomistów;*
- *konieczność zwolnień lub przekwalifikowania grupy (również twórczej) pracowników z dziedziny nauk społecznych;*
- *konieczność zaangażowania większej liczby pracowników, z brakujących specjalności (marketing, inżynieria produkcji, finanse);*
- *wymóg przygotowania nowych siatek godzin i programów dostosowanych do potrzeb Instytutu Zarządzania*, co zrealizowało ówczesne Kierownictwo Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych, m.in. dzięki kontaktom z Akademią Ekonomiczną w Katowicach, Politechniką Wrocławską, AGH w Krakowie, Politechniką Poznańską oraz Wyższą Szkołą Inżynierską w Zielonej Górze.

Sukcesywne kadrowe krzepnięcie naszego Instytutu umożliwiło uruchomienie w 1993 r. **zaocznych** studiów inżynierskich, a w kolejnym roku także studiów **zaocznych II**, będących w istocie studiami wieczorowymi.

Stała troska o wysoki poziom dydaktyki, permanentne doskonalenie programu studiów, dbałość o wysoki poziom "kultury organizacyjnej" Instytutu wraz z przekształceniem w 1996 r. uczelni w Politechnikę Opolską zaowocowały zasadnym, w naszym przekonaniu, wzrostem prestiżu i popularności studiów w Instytucie Zarządzania. To z kolei sprzyjało jego rozwojowi kadrowemu, czyniąc tym samym możliwym stałe poszukiwanie form studiów odpowiadających potrzebom rynku, a w niektórych przypadkach wręcz je antycypujących.

Aktualnie prowadzimy w Instytucie przygotowania do wzbogacenia oferty studiów o:

- łączone studia techniczno-ekonomiczne, które dla absolwentów studiów inżynierskich na kierunkach technicznych kończyłyby się magisterium na kierunku "zarządzanie i marketing";
- nowy kierunek studiów - "inżynieria produkcji i zarządzanie";
- studia doktoranckie z zakresu zarządzania (przy wydatnym udziale jednego z prężnych ośrodków).

Dokonując oceny rozwoju Instytutu Zarządzania, prof. P. Wach uważa, iż jest to *bardzo istotny i rozwojowy kierunek, który jednakże musi potrafić stawić czoła silnej konkurencji*.

Tabela 1. Struktura przyjęć na I rok studiow na kierunku zarządzanie i marketing w Instytucie Zarządzania Politechniki Opolskiej

Rodzaj studiów	Studia dzienne	Studia zaoczne	Studia zaoczne II	Studia zaoczne (Kluczbork)	UML	USM	Studia podyplomowe
Rok akademicki	Liczba studentów przyjętych na I rok studiów						
1992/93	94	—	—	—	—	—	—
1993/94	92	96	—	—	—	—	—
1994/95	100	104	80	—	—	—	—
1995/96	114	106	74	—	—	—	—
1996/97	108	106	71	—	—	—	—
1997/98	120	111	71	—	63	39	28
1998/99	136	218	—	83	145	61	96

Stąd też w dzisiejszej ofercie Instytutu Zarządzania Politechniki Opolskiej mamy studia **dzienne** na poziomie **inżynierskim** (3,5 roku) i **magisterskim** (5 lat) w specjalnościach:

- zarządzanie przedsiębiorstwem oraz
- komputerowo zintegrowane systemy zarządzania produkcją.

Od 1997 roku na kierunku "zarządzanie i marketing" prowadzimy również, prócz dotychczasowych zaocznych studiów inżynierskich (4 lata), zaoczne uzupełniające studia magisterskie dla inżynierów - absolwentów IZ (**USM**, 1,5 roku) oraz zaoczne uzupełniające studia magisterskie dla licencjatów - absolwentów niepaństwowych szkół zarządzania (**UML**, 2 lata).

Także już drugi rok prowadzimy studia **podyplomowe** z zakresu zarządzania i marketingu, adresowane do inżynierów różnych specjalności (2 semestry) oraz - we współpracy z opolskim Stowarzyszeniem "Promocja Przedsiębiorczości" - studia podyplomowe z rachunkowości i finansów dla absolwentów szkół wyższych (również 2 semestry).

Wreszcie, w roku akad. 1998/99 zainicjowaliśmy zajęcia na zaocznych studiach inżynierskich w punkcie dydaktycznym Politechniki Opolskiej w Kluczborku, a jedynie brakom kadrowym przypisać należy fakt, iż podobnej działalności nie podjęliśmy (mimo licznych nacisków) jeszcze w roku ubiegłym w Nysie i Kędzierzynie-Koźlu. W tabeli 1. zamieściliśmy liczbę studentów przyjętych na I rok na poszczególne rodzaje studiów w latach 1992-98, natomiast w tabeli 2. prezentujemy aktualną liczbę studentów IZ PO z podziałem na lata i rodzaje studiów oraz słuchaczy studiów podyplomowych.

Ponadto, od wielu już lat, pracownicy Instytutu prowadzą zajęcia dydaktyczne z zakresu ekonomii, zarządzania przedsiębiorstwem oraz marketingu na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki oraz na Wydziale Mechanicznym PO.

Bardzo duże zapotrzebowanie na kadrę prowadzącą zajęcia powoduje ponadto - zdaniem prof. P. Wacha - *spowolnienie indywidualnego rozwoju naukowego pracowników Instytutu.*

Postrzegając kierunek "zarządzanie i marketing" poprzez pryzmat prowadzonych zajęć, to, co - w opinii dr. Z. Kasperskiego - *odróżnia go zewnętrznie od pozostałych kierunków, to duży udział procentowy studiujących kobiet. Istotniejsze jednakże jest to, iż na ten kierunek przychodzi duża liczba wybitnie uzdolnionej młodzieży, z dużymi ambicjami i chęcią do zdobywania wiedzy. Taka sytuacja stwarza komfortowe*

Tabela 2. Obecna liczba studentow kształconych na kierunku zarządzanie i marketing w Instytucie Zarządzania Politechniki Opolskiej (stan na dzień 01.10.1998 r.)

Rodzaj studiów	Rok studiów	Liczba studentów
Studia dzienne	rok I	136
	rok II	89
	rok III	80
	rok IV	68
	rok V	108
Studia zaoczne	rok I	218
	rok I (Kluczbork)	83
	rok II	81
	rok III	71
	rok IV	69
Studia zaoczne II	rok II	39
	rok III	26
	rok IV	41
UML	rok I	145
	rok II	25
USM	rok I	61
	rok II	41
Studia podyplomowe	rok I	96

warunki pracy dla nauczyciela akademickiego. Koleżanki i Koledzy z mojego Zakładu, jeśli mają wybór, wybiorą zawsze zajęcia na kierunku "zarządzanie i marketing" - podsumowuje dr Z. Kasperski.

W opinii JM Rektora Politechniki Opolskiej, prof. J. Suchego *Instytut Zarządzania nadal się rozwija. Usytuowany pierwotnie w strukturze Wydziału Mechanicznego, uzyskuje obecnie samodzielność. Z pewnością sprzyja temu także nowa siedziba Instytutu. Gwałtownie wzrasta również liczba studentów, co przyczynia się jednakże do powstawania szeregu problemów o charakterze organizacyjnym. Aktywność zespołu pracowników Instytutu, widoczna m.in. poprzez tworzenie licznych nowych ofert kształcenia, pozwoli* - zdaniem JM Rektora - *przezwyciężyć te problemy. Mam nadzieję, że Instytut Zarządzania uzyska niedługo uprawnienia samodzielnego wydziału naszej Uczelni. De facto tak funkcjonuje już obecnie. Oczywiście wiele zależy również od sprostania wymogom algorytmu finansowania - zarówno tym, które dotyczą środków z MEN, jak i tym, które związane są z finansowaniem badań ze środków KBN* - twierdzi prof. J. Suchy. W odniesieniu do ogólnej oceny funkcjonowania Instytutu Zarządzania oraz jego współpracy z "otoczeniem", JM Rektor nawiązuje do różnych ofert kształcenia, proponowanych przez Instytut: *Najbardziej interesująca propozycja, to* (przygotowywany do uruchomienia w przyszłym roku akademickim) *kierunek "inżynieria produkcji i zarządzanie". Kształcenie inżynierów znających problemy techniki i - jednocześnie - władających wiedzą z zakresu zarządzania i marketingu jest szansą promowania szczególnie poszukiwanych absolwentów wyższych uczelni. Daje to również możliwość ścisłej współpracy Instytutu Zarządzania z innymi wydziałami Uczelni. Warto ponadto* - zdaniem prof. J. Suchego - *zauważyć fakt utworzenia grupy studentów kierunku "zarządzanie i marketing" w punkcie dydaktycznym w Kluczborku. To kolejny sposób zwiększenia liczby studentów i ułatwienia dla studiujących. Jeżeli więc Instytut Zarządzania rozwijać się będzie nadal z taką dynamiką, to będzie on stanowił ważny element szkolnictwa wyższego na Opolszczyźnie* - prognozuje prof. J. Suchy.

W opinii prorektora ds. dydaktycznych i studenckich, prof. **B. Dobrowolskiego**, *Instytut Zarządzania uruchomił nowe formy studiów dziennych i zaocznych dzięki dużemu wysiłkowi organizacyjnemu. Wymienić tu należy uzupełniające magisterskie studia zaoczne dla licencjatów oraz inżynierów, a także studia podyplomowe. W bieżącym roku akademickim Instytut Zarządzania planuje uruchomienie studiów dziennych, uzupełniających magisterskich dla inżynierów. Rozszerzenie zakresu kształcenia oraz zwiększenie naboru na studia stało się możliwe dzięki remontowi i oddaniu do użytku budynku przy ul. Waryńskiego. Stworzyło to dobre warunki do dalszego rozwoju Instytutu oraz wdrażania nowych form kształcenia.* Ponadto - jak zauważa prof. B. Dobrowolski - *kierunek "zarządzanie i marketing" od lat cieszy się dużym zainteresowaniem absolwentów szkół średnich. W bieżącym roku zanotowaliśmy rekordową liczbę podań - 690 na studia dzienne i 431 na studia zaoczne. Konkurencja sprawia, że studia podejmują dobrze przygotowani absolwenci szkół średnich, stąd też obserwujemy stosunkowo niewielki "ubytek" studiujących po pierwszym semestrze, znacznie mniejszy, niż w przypadku pozostałych kierunków studiów. O poziomie studiujących niech świadczy bardzo wysoka średnia kierunkowa, która w roku akademickim 1998/99 przekroczyła wartość 4,4. W odniesieniu do podstawowych kwestii, stanowiących obecnie główne problemy dotyczące Instytutu Zarządzania sądzę, że naturalnym kierunkiem jego rozwoju będzie uzyskanie praw wydziału oraz podjęcie starań o prawa doktoryzowania* - dodaje prof. B. Dobrowolski.

Na problemy dotyczące spraw naukowych uwagę zwraca prof. W. Skowroński: *Realizowane w Instytucie Zarządzania prace naukowe są ściśle powiązane z potrzebami regionu i obejmują m.in. badania sytuacji demograficznej, bezrobocia, zatrudnienia, a co ważniejsze prezentują wnioski na temat dysproporcji i występujących zagrożeń w rozwoju społecznym, gospodarczym i demograficznym miast i gmin naszego regionu. Instytut ten awansowałby do pozycji wydziału, gdyby dysponował liczniejszą kadrą profesorską. Mając to na względzie, odczuwam prawdziwą satysfakcję po tym, gdy prof. Adam Roznoch - specjalista z zakresu marketingu międzynarodowego z Francji - przyjął moje zaproszenie, przyjechał do Opola, a następnie nie zawahał się przyjąć stanowiska profesora w naszym Instytucie Zarządzania, będąc równocześnie profesorem 13. Uniwersytetu Paryskiego; z kolei prof. Roznoch był mile zaskoczony, gdy dowiadywał się, jak hucznie obchodzone były w Opolu dni polsko-francuskie. Wszystko wskazuje na to, że dobrze ułoży się współpraca Politechniki Opolskiej z 13. Uniwersytetem w Paryżu* - podsumowuje prof. W. Skowroński.

Obecne problemy, dotyczące Instytutu Zarządzania, a także jego najważniejsze dotychczasowe osiągnięcia wskazuje dyrektor Instytutu, prof. R. Kośmider: *Do nich zaliczyłbym przede wszystkim problemy związane z bazą materialną - niedokończona inwestycja przy ul. Waryńskiego, brak pomieszczeń dla zaplecza naukowo-dydaktycznego: biblioteki instytutowej, laboratorium komputerowego, ksero, kół naukowych; chciałbym również wskazać na kwestie dotyczące braków kadrowych, szczególnie w zakresie własnych pracowników samodzielnych, co w dużej mierze utrudnia rozwój, a - tym samym - przekształcenie w wydział. Wreszcie, bardzo istotnym problemem są trudności finansowe - brak środków na odpowiednie wyposażenie sal dydaktycznych, zakupy sprzętu i pomocy naukowych.* Do osiągnięć Instytutu Zarządzania jego Dyrektor zalicza przede wszystkim: *stworzenie dobrego, rozwojowego zespołu pracowników, uzyskanie - mimo wszystko własnej - siedziby przy ul. Waryńskiego, duży wzrost liczby studentów, dobry poziom absolwentów, zróżnicowaną ofertę kształcenia, a także uzyskanie praw do nadawania stopnia magistra oraz właściwy wybór prowadzonych specjalności.*

Do najistotniejszych sukcesów Instytutu nawiązuje także dr A. Zagórowska, wymieniając wśród nich: *studentów rekrutujących się z najlepszych absolwentów szkół średnich, żądnych wiedzy i aktywnych na różnych płaszczyznach życia studenckiego (naukowej, gospodarczej), których osiągnięcia świadczą o dobrej pracy dydaktycznej pracowników Instytutu oraz pozyskanie - przy wspólnym wysiłku wielu osób - nowego budynku "Las", przekazanego do dyspozycji Instytutu Zarządzania.*

Studia na politechnice ze swej natury są studiami trudnymi, wymagającymi dużego wysiłku i dobrego przygotowania studentów. Tradycją Instytutu Zarządzania Politechniki Opolskiej stało się zaś, że wobec wielkiego powodzenia, jakim wśród absolwentów nie tylko szkół średnich cieszą się studia w nim, trafiają doń z reguły najlepsi kandydaci. I to właśnie, obok postawy kadry Instytutu, stanowi o poziomie kształcenia i kwalifikacjach naszych absolwentów.

Jak każdy proces rozwojowy, tak i rozwój Instytutu Zarządzania PO nie jest wolny od, co rusz ujawniających się, barier i „wąskich gardeł". O ile ekspansja lokalowa Instytutu możliwa dzięki władzom uczelni, władzom Opola, Kluczborka i województwa pozwala sukcesywnie przezwyciężać nasze braki w bazie materialnej, o tyle rozwój kadrowy IZ byłby znacznie trudniejszy, jeśli w ogóle możliwy, bez zrozumienia i wsparcia ze strony uczelni Opola, Katowic, Wrocławia, bez życzliwości i merytorycznej pomocy płynącej także z innych ośrodków. Po części bowiem dzięki tej pomocy, nie licząc kadry naukowo-dydaktycznej spoza Instytutu, zatrudnia on obecnie 13 pracowników samodzielnych, 12 adiunktów oraz 18 asystentów. Aktualną strukturę organizacyjną Instytutu prezentuje zamieszczony schemat.

W Instytucie Zarządzania funkcjonują dwa koła naukowe: "Arafin", oraz - będące jeszcze na dorobku - koło naukowe przy Katedrze Inżynierii Produkcji, którą kieruje prof. R. Knosala.

Pierwszym opiekunem, sprawującym "pieczę" nad kołem "Arafin" był doc. H. Lewandowski: *Inicjatywa utworzenia tego koła wyszła z mojej strony; tym samym, przez pierwsze 1,5 roku sprawowałem nad nim opiekę naukową. Misja tej organizacji obejmowała "stworzenie warunków dla studentów w celu wymiany poglądów i pracy popularno-naukowej oraz doświadczeń organizacyjnych" - miała ona na celu udowodnienie tezy, iż studenci są osobami zdolnymi i zaangażowanymi* - stwierdza doc. H. Lewandowski.

SCHEMAT struktury organizacyjnej Instytutu Zarządzania Politechniki Opolskiej

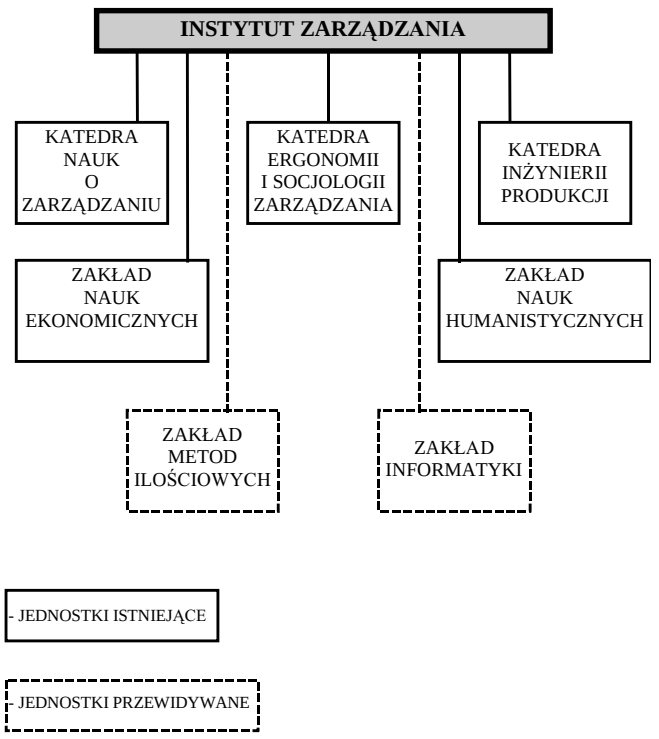

Kolejnym opiekunem koła "Arafin" był - i pozostaje nim do dzisiaj dr K. Malik, adiunkt w Zakładzie Nauk Ekonomicznych przy IZ. *Opiekę nad Studenckim Kołem Naukowym "Arafin" przejąłem w 1995 roku, a więc w 1,5 roku po jego utworzeniu* - mówi dr K. Malik. *Pierwszym opiekunem koła był doc. H. Lewandowski, który jest "ojcem chrzestnym" idei zorganizowania najlepszych studentów kierunku "zarządzanie i marketing", którzy chcą być jeszcze lepszymi, aktywnych i dociekliwych. Autor tego artykułu – **Rafał Matwiejczuk** – był także jednym z tych studentów-założycieli. Uważam, że sukcesem było już samo zorganizowanie działalności studentów, rozwijających także tą drogą swoje zainteresowania, związane początkowo z rachunkowymi i finansowymi aspektami funkcjonowania organizacji gospodarczych. Obecny zarząd koła tworzą: **Marzena Szewczuk** (prezes), **Edyta Żurek** (skarbnik) oraz **Marcin Nosek** (sekretarz). Koło Naukowe "Arafin" zorganizowało już cztery ogólnokrajowe i dwa regionalne seminaria naukowe, których tematyka obejmowała:*

- *efektywność gospodarowania (1994 i 1995 rok);*
- *gry giełdowe (1995 i 1996);*
- *bankowość (1997);*
- *etykę w biznesie (1998).*

Zarówno sposób zorganizowania, jak i poziom merytoryczny dyskusji został wysoko oceniony przez zaproszonych specjalistów ze strony nauki, jak i praktyki życia gospodarczego. Zostały nawiązane kontakty naukowe i towarzyskie ze wszystkimi większymi kołami naukowymi, zrzeszającymi studentów nauk ekonomicznych. Jako nauczyciele akademiccy, mieliśmy osobistą satysfakcję, przysłuchując się interesującym dyskusjom naszych studentów z ich kolegami ze Szkoły Głównej Handlowej, Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i innych wiodących ośrodków akademickich. "Arafin" współpracuje ponadto z Akademią Europejską na Śląsku i jest członkiem stowarzyszenia CESSA. Nasi studenci biorą także udział w pracach Młodzieżowej Rady Integracji Europejskiej przy Komitecie Integracji Europejskiej.

Zdaję sobie sprawę z tego, iż w organizacje ogólnokrajowych seminariów zaangażowana była większość studentów z roku. Oficjalnie do koła należy ok. 30 osób. Oprócz tego, grupa studentów działa w firmie "Arafin – sp. z o. o.", prowadzącej działalność handlowo-usługową dla studentów. Udziałowcami tej spółki są Uczelnia oraz studenci.

A co do przyszłości… Podczas tegorocznego ogólnopolskiego sympozjum w Pokrzywnej usłyszałem, że nie jest wykluczone zorganizowanie kolejnego seminarium, ale tym razem o zasięgu międzynarodowym! - kończy swoją wypowiedź dr K. Malik.

Rafał Matwiejczuk

Autor niniejszego opracowania składa serdeczne podziękowania wszystkim Osobom, które zgodziły się udzielić odpowiedzi na temat poruszanych w nim kwestii, a także podziękowania za udostępnienie referatów, pochodzących z dwóch tegorocznych konferencji, dotyczących form kształcenia studentów na kierunkach "zarządzanie i marketing", co w znacznym stopniu zostało w tym artykule wykorzystane.

R.M.

W PIONIE PROREKTORA DS. NAUKI

❍ W dniu 16 października prof. **Wojciech Skowroński**, prorektor ds. nauki wziął udział w uroczystości wręczania nagród laureatom konkursu "Firma – Partner Miasta'98", która odbyła się w gmachu Filharmonii Opolskiej, a następnie w koncercie "Gershwin in memoriam" przygotowanym z okazji 100. rocznicy urodzin amerykańskiego kompozytora.

❍ 22 października prorektor Wojciech Skowroński gościł delegację profesorów z Kijowa i Lwowa reprezentujących Ukraińską Akademię Nauk, której przewodniczył czł. kor. AN Ukrainy prof. dr hab. **Andrij Teofonowicz Ulitko**. Goście zapoznali się z możliwościami badań laboratoryjnych w naszej uczelni oraz zwiedzili oddaną ostatnio do użytku nowoczesną czytelnię przy Bibliotece Głównej.

❍ Prorektor Wojciech Skowroński przyjął dyplom o następującej treści "Dyrekcja Szkoły, Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców i Samorząd Uczniowski wyrażają podziękowanie panu prof. Wojciechowi Skowrońskiemu za serce, życzliwość i pomoc w realizacji zadań oświatowych. Opole 27 października 1998 r." Podziękowania związane są z pracami diagnostycznymi i wzmocnieniem konstrukcji basenu przy Szkole nr 5, z którego m.in. korzystają studenci Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej.

❍ W dniu 6 listopada odbyło się spotkanie uczestników pozapartyjnego lobby – "Forum Dialogu Opolszczyzna XXI", które tworzy kilkadziesiąt osób z różnych grup społecznych, nie będących członkami władz samorządowych ani partyjnych (przedstawiciele biznesu, banków, ludzi nauki i kultury). Podczas tego spotkania prorektor Wojciech Skowroński przedstawił Politechnikę Opolską w aspekcie dyskutowanych szans rozwoju Opolszczyzny.

❍ Na zaproszenie J M Rektora prof. dra. hab. inż. **Tadeusza Citki** oraz Senatu Politechniki Białostockiej prorektor Wojciech Skowroński 12 listopada wziął udział w historycznej, pierwszej promocji doktorskiej – uroczystości wręczenia dyplomów doktorskich uzyskanych w roku ak. 1997/98. Dotychczas uroczystość ta połączona była z inauguracją roku akademickiego. Dodać należy, że prof. W. Skowroński jest recenzentem jednej z wyróżnionych prac doktorskich obronionych w ubiegłym roku na Politechnice Białostockiej.

❍ W dniu 20 listopada prorektor Wojciech Skowroński spotkał się z prof. dr. hab. **Tadeuszem Juszkiewiczem** - prorektorem ds. nauki Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Mińsku. Omówiono możliwości współpracy Politechniki Opolskiej, głównie Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii, z Akademią w Mińsku.

❍ W ramach grantu TEMPUS CME 3029/97 realizowanego w pionie prorektora ds. nauki Uczelnia otrzymała ostatnio nowoczesny sprzęt komputerowy, który pomocny będzie w Dziale Nauki i Współpracy z Zagranicą.

E. Cz.

Dane dotyczące publikacji i cytowań, które obalają stereotypowe wyobrażenia o rankingu naszych uczelni

Na podstawie artykułu pt. *Publikacje i cytaty* Andrzeja K. Wróblewskiego zamieszczonego w *FORUM AKADEMICKIM* nr 9 z września br.

W krajach zachodnich najlepiej znanym i najczęściej używanym sposobem oceny stanu nauki jest wykorzystywanie międzynarodowych baz danych o publikacjach prac naukowych i ich cytowaniach przez innych autorów. Dane te traktuje się jako obiektywne wskaźniki, bardzo istotne dla kryteriów oceny poszczególnych dyscyplin naukowych i jednostek badawczych, a więc dla polityki naukowej państwa.

Od ponad 30 lat Instytut Informacji Naukowej (Institute of Scientific Information – ISI) w Filadelfii, założony przez Eugene'a Garfielda, przygotowuje bazy danych o publikacjach i ich cytowaniach. Bazy dany są tworzone na podstawie rejestrowania zawartości najważniejszych czasopism naukowych. Lista czasopism branych pod uwagę przez Instytut Informacji Naukowej jest ustalana tak, aby obejmować ogromną większość wszystkich cytowań na świecie. Obecnie lista czasopism ISI – tak zwana lista filadelfijska – liczy około 7700 czasopism (w tym 5100 z nauk matematyczno-przyrodniczych, 1500 z nauk społecznych i 1100 z humanistyki). Jest

Ciąg dalszy na stronie 22

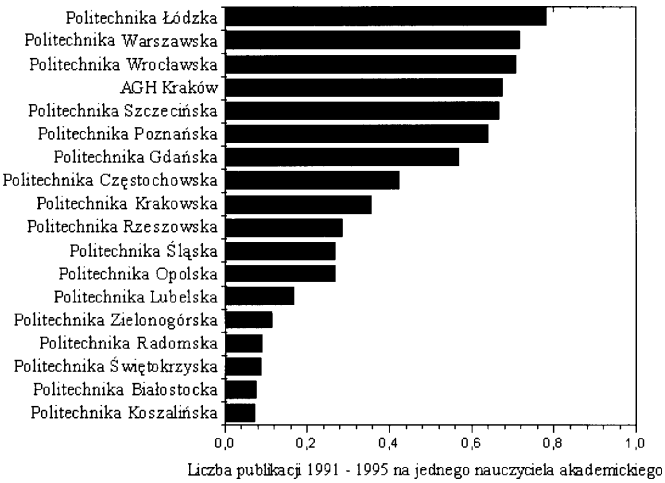

KONFERENCJA PROREKTORÓW DS. NAUCZANIA

Politechnika Poznańska była gospodarzem Konferencji Prorektorów ds. Nauczania Uczelni Technicznych, która odbyła się w dniach 19 i 20 października br. Uczestniczył w niej reprezentując naszą uczelnię prorektor ds. dydaktycznych i studenckich, prof. **Bolesław Dobrowolski.** Konferencja poświęcona została sprawom przygotowania projektu wielostronnego porozumienia uczelni technicznych dotyczącego zasad i warunków stosowania systemu punktowego. Rezultatem obrad było przyjęcie wspomnianego projektu oraz stanowiska w sprawie:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 1997 r. dotyczącego wydawania absolwentom szkół średnich oryginału świadectwa dojrzałości oraz dwóch odpisów na prawach oryginału.

Konferencja, rozumiejąc potrzebę utrzymania trzech egzemplarzy świadectwa dojrzałości (oryginał i dwa odpisy) uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia, proponuje wprowadzić zasadę, iż do przyjęcia na studia uprawnia tylko oryginał. Taka procedura nie zmniejszy uprawnień kandydatów na studia, zmniejszy natomiast liczbę miejsc blokowanych, a w konsekwencji nie wykorzystanych na poszczególnych kierunkach studiów.

2. Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 15 września 1997 r.

Proponuje się zawieszenie realizacji wyżej wymienionego rozporządzenia oraz podjęcie działań legislacyjnych mających na celu zmianę uregulowań w części dotyczącej badań lekarskich kandydatów na studia i studentów.

W projekcie wielostronnego porozumienia uczelni technicznych w sprawie zasad i warunków stosowania systemu punktowego czytamy m.in.

[…] Uzgodniono ogólne zasady, (ujęte w 12 pkt. - przyp. red.) które powinny obowiązywać wszystkie uczelnie techniczne, a także przedyskutowano grupę zasad związanych z wprowadzeniem systemu na poziomie uczelni i wydziału. Podkreślono, że dla właściwego funkcjonowania systemu punktowego niezbędna jest informatyzacja obsługi dydaktyki.[…]

Na poziomie uczelni wymagają rozwiązania następujące problemy:

- Przygotowanie zasad przypisywania punktów poszczególnym przedmiotom.
- Określenie zasad rejestracji, udzielania urlopów, skreśleń, wznowień.
- Określenie zasad powtarzania zajęć.
- Powiązanie systemu punktowego z systemu pomocy materialnej.
- Określenie warunków studiowania przedmiotów poza macierzystym wydziałem wraz z zasadami transferu punktów.
- Obliczanie ostatecznego wyniku studiów.

(Komplet dokumentów w tej sprawie znajduje się w sekretariacie prorektora.)

KD

Kryteria wypłat stypendium za wyniki w nauce

(obowiązujące w semestrze zimowym – rok akademicki 1998/1999)

Budownictwo		Elektrotechnika		Mechanika i budowa maszyn		Inżynieria środowiska		Zarządzanie i marketing		Automatyka i robotyka		Informatyka		Wychowanie fizyczne	
Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4,127 Letniej: 3,863 (Z+L)/2 = 4,00 4,00–0,1 = 3,90 **Próg = 3,9**		Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4,176 Letniej: 4,109 (Z+L)/2 = 4,14 4,14–0,1 = 4,04 **Próg = 4,0**		Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4,213 Letniej: 3,973 (Z+L)/2 = 4,09 4,09–0,1 = 3,99 **Próg = 3,9**		Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4,489 Letniej: 4,266 (Z+L)/2 = 4,38 4,38–0,1 = 4,28 **Próg = 4,2**		Średnie wydz z ostatnich sesji: Zimowej: 4.470 Letniej: 4.348 (Z+L)/2= 4.41 4.41-0.1=4.31 **Próg= 4.3**		Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4,189 Letniej: 4,170 (Z+L)/2= 4,18 4,18-0,1=4,08 **Próg= 4,0**		Średnie wydz. z ostatnich sesji: Zimowej: 4.252 Letniej: 4.304 (Z+L)/2= 4.28 4.28-0.1=4.18 **Próg= 4.1**		Średnia wydz. z ostatnich sesji: Zimowej:4,220 Letniej: 4,222 (Z+L)/2=4,22 4,22-0,1=4,12 **Próg= 4,1**	
Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]	Średnia	Kwota [zł]
3.8	—	3.8	—	3.8	—	3.8	—	3.8	—	3.8	—	3.8	—	3.8	—
3.9	**190.00**	3.9	—	3.9	**190.00**	3.9	—	3.9	—	3.9	—	3.9	—	3.9	—
4.0	**205.00**	4.0	**190.00**	4.0	**205.00**	4.0	—	4.0	—	4.0	**190.00**	4.0	—	4.0	—
4.1	**220.00**	4.1	**205.00**	4.1	**220.00**	4.1	—	4.1	—	4.1	**205.00**	4.1	**190.00**	4.1	**190.00**
4.2	**235.00**	4.2	**220.00**	4.2	**235.00**	4.2	**190.00**	4.2	—	4.2	**220.00**	4.2	**205.00**	4.2	**205.00**
4.3	**250.00**	4.3	**240.00**	4.3	**250.00**	4.3	**210.00**	4.3	**190.00**	4.3	**240.00**	4.3	**220.00**	4.3	**220.00**
4.4	**265.00**	4.4	**260.00**	4.4	**265.00**	4.4	**230.00**	4.4	**210.00**	4.4	**260.00**	4.4	**240.00**	4.4	**240.00**
4.5	**280.00**	4.5	**280.00**	4.5	**280.00**	4.5	**250.00**	4.5	**230.00**	4.5	**280.00**	4.5	**260.00**	4.5	**260.00**
4.6	**300.00**	4.6	**300.00**	4.6	**300.00**	4.6	**270.00**	4.6	**250.00**	4.6	**300.00**	4.6	**280.00**	4.6	**280.00**
4.7	**320.00**	**4.7**	**320.00**	**4.7**	**320.00**	4.7	**295.00**	4.7	**270.00**	**4.7**	**320.00**	4.7	**300.00**	4.7	**300.00**
4.8	**320.00**	4.8	**320.00**	4.8	**320.00**	**4.8**	**320.00**	4.8	**295.00**	4.8	**320.00**	**4.8**	**320.00**	**4.8**	**320.00**
4.9	**320.00**	4.9	**320.00**	4.9	**320.00**	4.9	**320.00**	**4.9**	**320.00**	4.9	**320.00**	4.9	**320.00**	4.9	**320.00**
5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**	5.0	**320.00**

Przebieg sesji egzaminacyjnej w semestrze letnim roku akademickiego 1997/1998

Studia dzienne

Kierunek	Liczba studentów pocz. semestru	Semestr zaliczony	Wpis warunkowy	Urlopy	Skreślenia przeniesienia	**Stan 22.10.98**	%	Studenci I roku	Razem z I rokiem (stan 22.10.98)
Automatyka	162	88	57	12	5	**139**	85,5	77	**216**
Budownictwo	386	195	142	20	29	**359**	93,0	240	**599**
Elektryka	528	373	98	16	41	**419**	79,4	172	**591**
Informatyka	312	232	64	1	15	**233**	74,7	123	**356**
Inż. środowiska	352	319	30	1	2	**286**	81,2	102	**388**
Mechanika	415	240	138	11	26	**296**	71,3	111	**407**
WFiF	283	243	39	1	—	**292**	103,2	154	**446**
Zarządządzanie	435	351	76	3	5	**384**	88,3	137	**521**
Uczelnia	**2873**	**2041**	**644**	**65**	**123**	**2408**	**83,8**	**1116**	**3524**

Studia zaoczne

Kierunek	Liczba studentów pocz. semestru	Semestr zaliczony	Wpis warunkowy	Urlopy	Skreślenia przeniesienia	**Stan 22.10.98**	%	Studenci I roku	Razem z I rokiem (stan 22.10.98)
Automatyka	221	72	114	28	7	**266**	120,4	157	**423**
Budownictwo	331	249	53	14	15	**289**	87,3	130	**419**
Elektryka	329	202	86	17	24	**310**	94,2	199	**509**
Informatyka	152	108	32	9	3	**150**	98,7	63	**213**
Inż. środowiska	215	74	64	32	45	**144**	67,0	122	**266**
Mechanika	405	305	69	3	28	**320**	79,0	299	**619**
WFiF	—	—	—	—	—	—	—	223	**223**
Uczelnia	**1653**	**1010**	**418**	**103**	**122**	**1479**	**89,5**	**1193**	**2672**

Studia magisterskie uzupełniające zaoczne

Kierunek	Liczba studentów pocz. semestru	Semestr zaliczony	Wpis warunkowy	Urlopy	Skreślenia przeniesienia	**Stan 22.10.98**	%	Studenci I roku	Razem z I rokiem (stan 22.10.98)
Budownictwo	—	—	—	—	—	—	—	24	**24**
Elektryka	55	22	22	—	11	**44**	80,0	—	**44**
Mechanika	19	14	5	—	—	**19**	100,0	—	**19**
Zarządządzanie	66	60	6	—	—	**66**	100,0	204	**270**
Uczelnia	**140**	**96**	**33**	—	**11**	**129**	**92,1**	**228**	**357**

Dynamika wzrostu liczby studentów

Rok akademicki	Studia dzienne		Studia zaoczne	
	liczba studentów	%	liczba studentów	%
1993/94	2025	100,0	838	100,0
1994/95	2548	125,83	1213	144,75
1995/96	2924	144,40	1470	175,42
1996/97	3262	161,09	1945	232,10
1997/98	3390	167,40	2310	275,65
1998/99	3524	174,02	3029	361,46

WIZYTA STUDENTÓW KOŁA NAUKOWEGO "BIODOM" NA POLITECHNICE BIAŁOSTOCKIEJ

Z inicjatywy prof. **Wojciecha Skowrońskiego** doszło do udanego spotkania członków Studenckiego Koła Naukowego "BIODOM", działającego przy Katedrze Podstaw Projektowania Budowlanego Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej oraz Studenckiego Koła Naukowego "DROGOWIEC" działającego na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Białostockiej. Koło naukowe "BIODOM" powstało, podobnie jak "DROGOWIEC", niespełna 3 lata temu. W części oficjalnej spotkania, które odbyło się 13.11.1998 r. na terenie Politechniki Białostockiej wypowiadali się na temat pracy kół zarówno studenci jak i pracownicy naukowi, a między innymi panowie: prof. **Czesław Miedziałowski** - dyrektor Instytutu Inżynierii Budowlanej, dr **Wiesław Bandyszewski** - prodziekan ds. studenckich Wydziału, dr **Władysław Gardziejczyk** – z-ca dyrektora Instytutu oraz prorektor Wojciech Skowroński.

Po omówieniu działalności oraz możliwości współpracy obu kół naukowych pan prof. Miedziałowski wraz z kierownikami poszczególnych laboratoriów naukowych i dydaktycznych z zakresu budownictwa (których liczby i wyposażenia można pozazdrościć) zaprezentowali aparaturę pomiarowo-badawczą oraz przedstawili programy badań realizowane zarówno w zakresie prac naukowych jak i zadań dydaktycznych.

Podczas dwudniowego pobytu w Białymstoku (12-13 listopada br.) opolscy studenci mieli również okazję zapoznać się z historią miasta, zwiedzić najważniejsze obiekty zabytkowe, m.in.: Pałac Branickich (obecnie siedziba Rektoratu Akademii Medycznej), kościół farny pw. Św. Rocha, a wycieczka do Białowieży (pilotowana przez przewodnika PTTK) obejmowała również zwiedzanie nowoczesnego budownictwa sakralnego prawosławia: znajdującej się na trasie cerkwi będącej kopią kościoła Hagia Sofia w Stambule, a także cerkwi Soboru pw. Św. Trójcy w Hajnówce - jednej z najpiękniejszych świątyń prawosławnych w Polsce o bardzo ciekawym i oryginalnym rozwiązaniu architektonicznym opartym na wzorach architektury Le Corbusiera, w której odbywają się międzynarodowe festiwale muzyki cerkiewnej. Jadąc autokarem przez Puszczę Białowieską studenci mieli możliwość podziwiać drzewostan puszczy, a w Rezerwacie Żubrów oglądali nie tylko żubry, ale i inne żyjące tam zwierzęta.

Prezentacja studenckich kół z Opola i Białegostoku ▼

Jedno z wielu laboratoriów Wydziału Budownictwa Politechniki Białostockiej ▼

Dodać należy, iż w imieniu opolskiego studenckiego koła naukowego **Agnieszka Stępień** (III rok WB) zaprosiła studentów z Politechniki Białostockiej do Opola, co zostało przyjęte z aprobatą i w przyszłym roku dojdzie do rewizyty.

Elżbieta Miśniakiewicz – opiekun grupy

Wycieczka naukowa studentów z koła naukowego eNeRDŻaJZeR do Lipska i Freibergu

W dniach 12-23 października 1998 roku grupa 15 studentów V roku kierunku *inżynieria środowiska* przebywała pod moim kierunkiem na dwóch uczelniach niemieckich: Hochschule für Technik w Lipsku oraz na Uniwersytecie we Freibergu. Wyjazd odbywał się w ramach wymiany studentów koordynowanej przez DAAD. Program wyjazdu obejmował odbycie zajęć dydaktycznych w nowoczesnych laboratoriach związanych z : racjonalnym użytkowaniem energii, alternatywnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami. Organizatorzy ze strony uczelni niemieckich, których miałem okazję poznać podczas ubiegłorocznego stypendium TEMPUSA, wypełnili program zajęciami oraz spotkaniami z przedstawicielami przemysłu. Byliśmy (ściślej studenci) na blisko 65-metrowej wieży dla 500 kW siłowni wiatrowej, oglądaliśmy nowoczesne metody segregacji i składowisko odpadów pod Lipskiem (ok. 500 tys. ton rocznie) z pełnym zabezpieczeniem i monitoringiem, pilotową instalację do zgazowania odpadów, wreszcie eksploatowany już dom o tzw. "zerowym" zapotrzebowaniu energii.

Cała grupa przed uczelnią w Lipsku ▼

Zwinger w Dreźnie ▼

W zakresie alternatywnych metod produkcji energii oglądaliśmy oprócz siłowni wiatrowej (krajobraz na południu Niemiec jest ich pełen) instalacje doświadczalne kolektorów słonecznych, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła wykorzystujące ciepło geotermiczne z głębokich pokładów wody oraz z gruntu, układy do produkcji skojarzonej ciepła i energii elektrycznej, laboratoryjną instalację ogniw paliwowych, zbiornik ciepła zlokalizowany w pokładzie na głębokości 250 m.

DAAD nie szczędząc środków finansowych zaplanowało bardzo bogaty program kulturalno-turystyczny. Byliśmy na koncercie w Gewandhausie w Lipsku, w kościele św. Tomasza w Lipsku (dawne miejsce pracy J.S. Bacha), obserwowaliśmy symulację bitwy narodów w jej 185. rocznicę (z udziałem Polaków), byliśmy w galerii obrazów w Zwingerze, w Skarbcu Królewskim w Dreźnie, muzeum porcelany w Miśni, w Katedrze we Freibergu, wreszcie w muzeum Drukarstwa w Lipsku. Tam sami własnoręcznie drukowaliśmy. Oprócz wizyty na wieży wiatraka, byliśmy także pod ziemią na głębokości 100-150 m. w zabytkowej kopalni srebra, która znajduje się na terenie, goszczącego nas we Freibergu, Instytutu.

W tym miejscu pragnę złożyć serdeczne podziękowanie za pomoc w uzyskaniu tego stypendium: Panu **Malcharczykowi** z Konsulatu w Opolu oraz Pani mgr **Władysławie Hepner** ze Studium Języków Obcych za pomoc i dobre rady przy opracowaniu wniosku, Panu Prorektorowi prof. **Bolesławowi Dobrowolskiemu** za poparcie i wsparcie wniosku, Panu prof. **Włodzimierzowi Kotowskiemu** za przekonanie Pana Dyrektora POLWODU, a Panu mgr inż. **Stanisławowi Staniszewskiemu** za znalezienie środków na sponsorowanie części wy-

Termografia robi wrażenie – HTWK Lipsk ▼

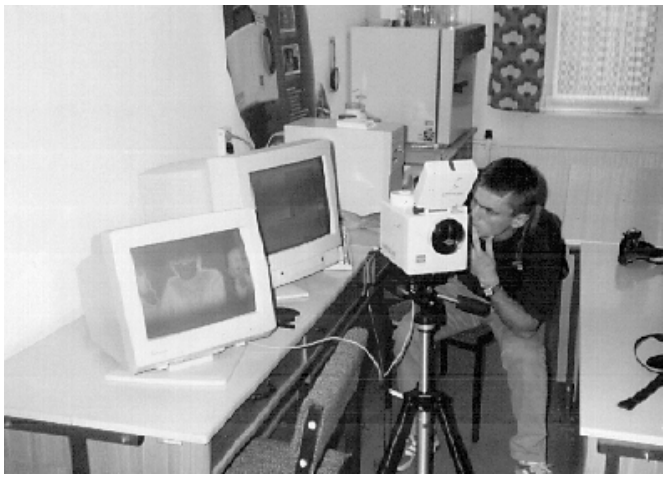

jazdu. Studenci nie zapomną tej wycieczki, a ja nie zapomnę jak oni się cieszyli. Warto było.

Nie sposób też pominąć wspaniałej organizacji i serwisu ze strony DAAD: pani **Sabine Stekel** jako kierownik wycieczki wraz z obsługą autobusu, specjalnie nam przydzielonego, którzy stworzyli naprawdę miłą, rodzinną atmosferę – w pewnym momencie miałem obawy, co powiem JM Rektorowi w poniedziałek 26, gdy sam zjawię się na Uczelni.

Studenci podzielą się jeszcze swoimi wrażeniami w kolejnym numerze "Wiadomości" oraz na spotkaniach zaplanowanych na połowę listopada i połowę grudnia. Zapraszam w swoim imieniu.

Przygotował : R. Ulbrich

Dom pod Lipskiem o zerowym zapotrzebowaniu energii ▼

20 lat Studenckiego Koła Naukowego

SKRUBER

5.10.1998 roku minęła 20. rocznica powołania Studenckiego Koła Naukowego "SKRUBER", którego opiekunem naukowym nieprzerwanie (sic!) jest prof. dr hab. inż. **Leon Troniewski**. Gratulujemy Panie Profesorze wytrwałości. Koło działa obecnie przy Katedrze Inżynierii Procesowej i skupia 25 chętnych do współpracy studentów specjalności *maszyny, urządzenia przemysłowe i ochrony środowiska*, w przeważającej części z profilu dyplomowania *procesy i aparaty przemysłowe*. Ponieważ planujemy uczcić ten skromny jubileusz w formie seminarium, w którym zapewne nie będą mogli uczestniczyć wszyscy zainteresowani, a przede wszystkim zasłużeni członkowie KN "SKRUBER", narodziła się myśl by za pośrednictwem Wiadomości Uczelnianych przedstawić w krótkiej formie tradycję Koła Naukowego "SKRUBER", zakres jego działalności, dokonania i plany. Chcielibyśmy przy tym - w formie refleksji osobistej - podzielić się z czytelnikami przede wszystkim spostrzeżeniami wynikającymi z lektury Kroniki Koła oraz z reminiscencji towarzyskich. Lecz zacznijmy od początku.

Jako członkowie KN "SKRUBER", a zarazem studenci V jak i IV roku studiów, mieliśmy niedawno przyjemność uczestniczyć w seminarium (por. WU nr 8/98), na którym prezentowali swoje prace dyplomowe koledzy z V roku profilu dyplomowania *procesy i aparaty przemysłowe* – dziś już absolwenci Politechniki Opolskiej. Seminarium poświęcone było również bieżącym sprawom działalności Koła, a piszący te słowa został wówczas wybrany jego sekretarzem. I tak moja przygoda ze "SKRUBER-em" zaczęła się na dobre. Dzięki uprzejmości pana dra inż. **Gabriela Filipczaka** zostałem wprowadzony w zakres pełnienia funkcji sekretarza. Oprócz wyznaczonych zadań i celów na moje ręce została przekazana także Kronika Koła, w której opisane są najistotniejsze wydarzenia związane z działalnością KN "SKRUBER".

Kiedy otworzyłem Kronikę po raz pierwszy ujrzałem magiczną datę 5.10.1978 rok. Jest to data powołania przy ówczesnym Zakładzie Techniki Cieplnej i Aparatury Chemicznej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu Studenckiego Koła Naukowego "SKRUBER". Członkami założycielami Koła było 20 studentów III, IV i V roku specjalności *maszyny i urządzenia przemysłu chemicznego i spożywczego*. Opiekę naukową nad pracą Koła objął (wówczas) doc. dr hab. inż. **Leon Troniewski**, natomiast konsultantami naukowymi zostali: mgr inż. **Roman Ulbrich** oraz mgr inż. **Stanisław Witczak** (obec-

nie profesorowie naszej uczelni). Przeglądając karty obszernej nie tylko formatem kroniki zauważa się, że zawarte w jej treści wspomnienia (w wielu sytuacjach poparte odpowiednią dokumentacją fotograficzną) można - swobodnie ujmując - można podzielić na dwie części, czy raczej zebrać tematycznie w dwie grupy:

- dokonania i osiągnięcia KN "SKRUBER" w działalności merytorycznej (czyt. naukowo-badawczej) rozszerzającej program toku studiów, a jednocześnie przygotowującej studentów i późniejszych absolwentów do samodzielnej pracy poznawczej (dyplomy!) oraz pracy w przemyśle;

- działania na rzecz integracji towarzyskiej braci studenckiej w ramach działalności ogólnej koła, a związanej z licznymi wyjazdami i obozami studenckimi, mającymi nie tylko charakter naukowy.

Za przykłady niech posłużą wybrane wypisy z Kroniki Koła, które ze zrozumiałych względów skracam maksymalnie, zachowując jednak ich sens merytoryczny, a mianowicie:

- w semestrze zimowym roku ak. 1978/79 *…zorganizowano kurs programowania w języku BASIC i obsługi minikomputera WANG 2200* (tak, tak, już wówczas nasi koledzy mieli do dyspozycji mikrokomputery – wprawdzie niewyobrażalne dla dzisiejszych fanów PC 32kB, początkowo nawet 16kB pamięci operacyjnej a jednak). *Kurs prowadzony był przez pracownika Zakładu TCiACh mgra inż.* ***Romana Ulbricha****. Celem kursu było przygotowanie członków koła do rozwiązywania zagadnień z zakresu inżynierii i aparatury chemicznej oraz techniki cieplnej;*

- w semestrze letnim 1979 r. *…Zakład Techniki Cieplnej i Aparatury Chemicznej WSI organizuje spotkanie z przedstawicielami instytucji i zakładów pracy z Opolszczyzny w celu nawiązania współpracy ze studentami zrzeszonymi w kołach naukowych* (dziś także planujemy nawiązać do tej dobrej tradycji);

- wakacje 1979 r. były przełomowym okresem dla minikomputera WANG i grupy zapaleńców. *Opracowano dwa (!) pierwsze zestawy programów, które zawierały algorytmy do obliczeń związanych z ćwiczeniami laboratoryjnymi z suszenia, filtracji, lepkości oraz zawierały tok obliczeń wymiennika ciepła* (notabene: umiejętne wykorzystanie tego minikomputera znakomicie przyczyniło się do wykonania wielu prac magisterskich i doktorskich, a oprogramowania wówczas tworzone zostały niejednokrotnie adoptowane na znane nam już komputery PC);

- początek roku ak. 1979/80 to *…zaproszenie z Politechniki Śląskiej w Gliwicach na XVIII Ogólnopolską Sesję Studenckich Kół Naukowych, na którym M. Guzik i St. Bukowy wygłaszają referat nt. "Badania eksploatacyjne chłodni kominowej w Kędzierzynie-Koźlu", za który (po burzliwych obradach jury) otrzymują bardzo wysokie piąte miejsce* (pozazdrościć!);

- *grudzień 1979 r. …*odbyło *się* II Ogólnopolskie Seminarium Studenckie, pt. "Technika Cieplna" zorganizowane w Michałowicach z okazji 15-lecia Stowarzyszenia Naukowego Politechniki Wrocławskiej, na którym kol. kol. A. Drabik, Wł. Będkowski *(obecnie adiunkt w Katedrze Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn)*, J. Kliszewski i A. Drosik przedstawili referaty, które spotkały się z dużym zainteresowaniem. Ku miłemu zaskoczeniu naszych kolegów dwie prace zostały wyróżnione;

- przerwę międzysemestralną 1979 r. wykorzystano na *…obóz szkoleniowy w Pokrzywnej, którego celem było zakończenie kursu programowania w języku BASIC i sprawdzenie wiadomości kursantów z tego zakresu. Egzamin zdali wszyscy uczestnicy kursu* (mimo że przy instrukcji for-next niektórzy się zapętlili);

- *…w marcu 79 r. przedstawiciele koła brali udział w obradach II Kongresu Studenckiego Ruchu Naukowego w Katowicach. Na zebraniu poruszono możliwości uaktywnienia i usprawnienia działalności ruchu naukowego na uczelniach wyższych* (z tamtych doświadczeń korzystamy do dziś)*;*

- zakończenie wakacji w 1979 r. *…dla grupy ośmiu studentów członków koła wraz z opiekunami naukowymi to seria udanych badań obiegów chłodniczych w elektrociepłowni "Azoty" w Kędzierzynie-Koźlu. Ich pomiary przyczyniły się wówczas do lepszego wykorzystania aparatury i urządzeń w elektrociepłowni, a tym samym do pogłębienia współpracy ze studentami* (niektórzy z nich podjęli tam później pracę);

- okres przerwy pomiędzy semestrami w 1980 r. wykorzystano na kolejny *…zimowy obóz naukowy w Moszczance, na którym zostały wygłoszone referaty z zakresu inżynierii procesowej, natomiast opiekunom koła przypadło w roli przedstawić prace badawcze prowadzone w Zakładzie TCiACh* (forma ta ma i obecnie swoje miejsce);

- wakacje tegoż roku to *…obóz dla dziewięcioosobowej grupy koła, którzy wybrali się po raz pierwszy na teren Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej w Blachowni Śląskiej, celem sporządzenia planu hali doświadczalnej, gdzie rozpoczynały się prace montażowe aparatu wyparnego wg konstrukcji własnej Zakładu TCiACh. Wyjazd ten i następne przez kolejne parę lat połączone były w tamtym okresie z wieloma pracami naukowo-badawczymi w zakresie pomiarów procesowych wyparki z hydraulicznie wytwarzanym filmem cieczy* (lecz to odrębny rozdział nie tylko w działalności członków Koła, lecz także jego opiekunów).

Prof. PO, dr hab. inż. Roman Ulbrich podsumowuje: *W jakimś stopniu podstawowym spoiwem "SKRUBER-a" było wówczas nasze "drugie" dziecko – MK WANG. Już wtedy byłem zdania, a dzisiaj nie mam najmniejszych wątpliwości, że dydaktyka to tylko drobna cząstka tego, co studenci zdobywają na uczelni. To co ze "SKRUBER-em" robiliśmy wtedy, a byłem tylko ciut starszy od członków koła, było wspaniałe. Myślę, że jest co wspominać po tych kilkunastu już latach.*

Początkowe lata działalności Koła Naukowego "SKRUBER" obfitowały więc w wiele wydarzeń związanych bezpośrednio z krzewieniem dydaktyki, nauki i postępu w dziedzinie inżynierii i aparatury procesowej. Nie zabrakło przy tym wielu wyjazdów w celach sportowo-rekreacyjnych i wypoczynkowych. W ciągu tych paru lat wydarzyło się także wiele nieprzewidzianych sytuacji, z których kilka to:

- informacja w Trybunie Odrzańskiej (z dnia 20 lutego 1980 r.), która zamieściła na swoich łamach krótki tekst dotyczący działalności KN "SKRUBER". Ówcześni członkowie koła zostali bardzo mile zaskoczeni tą informacją, tym bardziej, że w artykule tym KN zostało za darmo w bardzo dobry sposób rozreklamowane (ok. 150 cm^2) a jednocześnie pochwalone za swoje osiągnięcia;

- zakończenie Konkursu Kopernikańskiego, na którym Koło "SKRUBER" otrzymało zaszczytne pierwsze miejsce, co nie obyło się bez echa. Będąca na sali reporterka radia opolskiego zaproponowała bowiem udzielenie wywiadu na łamach opolskiej rozgłośni radiowej. KN tę propozycję przyjęło z zadowoleniem i w ten sposób parę tysięcy osób dowiedziało się o tym, że na WSI prężnie działa KN "SKRUBER".

- ślub Prezesa.16 sierpnia 1980 r. **Marek Guzik** - ówczesny prezes SKN "SKRUBER" opuszcza grono klubu kawalerów członków koła i zawiera małżeństwo z wybranką swojego życia. Koledzy są tym faktem bardzo zasmuceni (a jednocześnie zazdrośni), gdyż tracą w nim na rzecz małżonki nieodżałowanego kumpla.

Niestety po okresie kilkuletniej passy nastają trudne dla braci studenckiej lata 80., z historii każdy z nas je pamięta. Nadchodzi stan wojenny i działalność Koła, jak i wielu innych organizacji studenckich, zostaje czasowo zawieszona. Stąd widnieją białe luki na kartach księgi tak jakby chciały one przekazać: "…… *bez komentarza*".

Trudno jest przy tym jednoznacznie wskazać co wówczas było imprezą czysto studencką, a co wynikającą z ogólnej działalności uczelni, wydziału czy katedry. Faktem jednak jest, że studenci specjalności prowadzonej już w Katedrze Techniki Cieplnej i Aparatury Przemysłowej jeszcze przez wiele kolejnych lat - często spontanicznie - uczestniczyli w obozach i seminariach oraz wyjazdach związanych z realizacją zadań badawczych wynikających z zainteresowania naukowego Katedry oraz jej współpracy z przemysłem. Za przykłady mogą służyć wypady do Kluczborka (Famak - pomiary techniczne urządzeń), Kędzierzyna-Koźla (wielokrotnie na terenie ICSO "Blachownia" – badania nowego typu wyparek), Krosna Odrz. (Z-dy Papiernicze – badania komór hartowniczych), czy wreszcie do Zabrza (Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla – montaż i badania na instalacji wyparnej wykorzystywanej w procesach przerobu smół węglowych).

Koło Naukowe "SKRUBER" więc trwało. Formalnie czy nieformalnie, mimo lepszych czy gorszych czasów, przy mniejszej czy większej chęci jego członków (niekiedy w bardzo skromnej liczbie), lecz trwało. Jednak kilka dobrych lat potrzebowali następcy by ponownie dynamika prac koła mogła być porównana z tą początkową. Za znamienny można uznać tu rok ak. 1996/97, kiedy to na karcie Kroniki widnieje podanie skierowane do prof. dr. hab. inż. **B. Dobrowolskiego** - prorektora ds. studenckich, z prośbą o oficjalne wznowienie działalności Koła Naukowego "SKRUBER", tym razem przy Katedrze Inżynierii Procesowej oraz o finansowanie jego statutowych działań.

Nastaje zryw naszych starszych kolegów (zresztą nie bezinteresowny – co wynika z powyższych i poniższych dowodów) a działalność koła nabiera tempa. Do koła wstępują nowi członkowie z nowymi planami i koncepcjami. Opiekę nad Kołem Naukowym "SKRUBER" w dalszym ciągu prowadzi prof. zw. dr hab. inż. Leon Troniewski.

Z inicjatywy członków koła i przy znacznym zaangażowaniu pracowników Katedry Inżynierii Procesowej, szczególnie dra inż. G. Filipczaka oraz przy wyraźnym poparciu władz uczelni (bez innych sponsorów też się nie obyło) udaje się zorganizować i zrealizować wyjazd grupy na Międzynarodową Wystawę ACHEMA '97 - Kongres Aparatury Procesowej, Biotechnologicznej i Ochrony Środowiska do Frankfurtu nad Menem. Ośmioosobowa grupa studentów IV i V roku przebywała w Niemczech na wspaniałej wystawie, wiążąc nabywaną na studiach wiedzę z praktyką przemysłową (por. WU nr 2/97 i 10/97). Nie bez znaczenia był oczywiście także walor turystyczny wyjazdu, gdyż okazji do zwiedzenia i innych obiektów miasta nie trzeba było szukać.

W listopadzie tegoż samego roku kolejna grupa KN "SKRUBER" uczestniczyła w Międzynarodowej Wystawie POLEKO '97 w Poznaniu. Targi stworzyły okazję do skonfrontowania swojej wiedzy poznanej na zajęciach z technologią obecnie stosowaną w przemyśle. Dały możliwość porównania ofert różnych firm zajmujących się tą samą dziedziną. Wyjazd na tę międzynarodową wystawę był doskonałym uzupełnieniem teoretycznych wiadomości zdobytych na uczelni, a jednocześnie bardzo udanym w sensie studencko-towarzyskim.

W dniach 2–3.06. br. w Turawie odbyło się z kolei wspomniane już Seminarium Naukowe nt. "Nowoczesne technologie w inżynierii procesowej", na którym koledzy z V roku przedstawili referaty związane z wykonywanymi przez siebie pracami dyplomowymi. Dla nas wówczas studentów IV roku było to o tyle ciekawe, iż zafascynowani przebiegiem seminarium poczuliśmy, że w przyszłym roku będzie nas czekało to samo. Na tymże seminarium wybrano nowy zarząd koła oraz ustalono nowe zadania.

Na ostatnim listopadowym zebraniu uaktualniono listę członków Koła Naukowego "SKRUBER" a wstąpili w jego szeregi (reklama dźwignią sukcesu) także nowi adepci z IV roku specjalności dyplomowej *procesy i aparaty przemysłowe*. W ten sposób stan osobowy koła określa liczba 25, co jest swoistym rekordem w 20-letniej historii "SKRUBER-a".

Na zakończenie, korzystając z okazji, że kadra naukowa Katedry Inżynierii Procesowej jest zawsze przychylnie nastawiona na kontakty ze studentami, poprosiliśmy naszych opiekunów o syntetyczne wypowiedzi na temat historii i teraźniejszości KN "SKRUBER":

- prof. dr hab. inż. Leon Troniewski: *Na przestrzeni 20 lat mojej opieki nad Kołem Naukowym było kilka roczników wyróżniających się. Obserwowałem wie-*

lu studentów zaangażowanych w działalność KN "SKRUBER" i muszę powiedzieć, że dużo lepiej wyglądał ich start w życie zawodowe. Poprzez swój wkład w Koło nabrali specyficznego podejścia do rozwiązywania trudnych zagadnień i problemów. Niech będzie to zachętą dla przyszłych członków koła, a z pewnością ich sukcesy zawodowe będą zapewnione.

- prof. PO dr hab. inż. Stanisław Witczak: *Patrząc z perspektywy czasu powołanie Koła było dobrym pomysłem. Jak sięgnę pamięcią wstecz zawsze panowała wspaniała współpraca pomiędzy studentami. Tworzyliśmy zgrany zespół, którego wieloletnia współpraca zaowocowała również w kontaktach towarzyskich i wspólnych spotkaniach, które w wielu przypadkach trwają do dziś. Jestem też rad z faktu, że potrafiliśmy podzielić czas na naukę oraz różne zajęcia sportowe, które zawsze dostarczały nam wiele radości. 20-letnia działalność Koła Naukowego "SKRUBER" była i jest nadal dobrym przedsięwzięciem, które zaowocowało nie tylko w wymianie poglądów w kołach dyskusyjnych, lecz była przede wszystkim bardzo miłą formą wspólnego spędzania czasu.*

- dr inż. Gabriel Filipczak: *Nie wiem kto wymyślił nazwę "SKRUBER", lecz charakter zjawisk jakie występują w aparacie o takiej samej nazwie - w przenośni oczywiście - można w pełni odnieść do sposobu funkcjonowania naszego Koła Naukowego, wzajemnej współpracy jego członków i celów działania. Za przykłady mogą posłużyć: duża płaszczyzna współpracy a przy tym jej różnorodność, ciągła zmiana charakteru i kadry koła, odnawianie kontaktów, wysoka efektywność działania a jednocześnie stany krytyczne itd. (dla osób zorientowanych w temacie skojarzenia ze skruberem-aparatem są oczywiste). Wszystkie te cechy są dla braci studenckiej od zawsze charakterystyczne a więc znajdują pełne odzwierciedlenie w okresie 20-letniej działalności Koła Naukowego "SKRUBER". Było fajnie, jest fajnie i mam nadzieję, że tak będzie nadal.* Dziękuję.

Krzysztof Dawid

Ciąg dalszy ze strony 5

- wyraził zgodę na uruchomienie w Instytucie Zarządzania studiów inżynierskich dziennych dla kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji* i pozytywnie zaopiniował plany ww. studiów.

Prorektor ds. nauki – **prof. Wojciech SKOWROŃSKI** przedstawił aktualne dane nt. realizowanych w Uczelni przewodów doktorskich i studiów doktoranckich w 1998 r. Do listopada tegoż roku 7 osób uzyskało stopień naukowy doktora nauk technicznych, 24 osoby miały otwarte przewody doktorskie, z tego 11 pobierało stypendia. W studiach doktoranckich uczestniczyło w sumie 66 osób.

W bloku spraw finansowych – **dr Zygmunt KASPERSKI** omówił najistotniejsze problemy jakie pojawiły się w trakcie wdrażania systemu decentralizacji finansów w naszej Uczelni, a kwestor – mgr **Teresa BURTNY** wniosła pod głosowanie projekty uchwał w sprawie przeznaczenia środków z działalności statutowej i badań własnych na zwiększenie wielkości środków na wynagrodzenia osobowe, które to uchwały Senat zatwierdził.

Przemysław Burtny

Ciąg dalszy ze strony 14

na tej liście około trzydzieści najbardziej prestiżowych czasopism wydawanych w Polsce.

ISI przygotowuje specjalne bazy danych: Narodowe Wskaźniki Cytowań (National Science Indicators – NSI) oraz Narodowy Raport Cytowań (National Citation Report – NCR). Baza NSI pozwala na szybkie ustalanie wkładu poszczególnych krajów do danej dziedziny, porównywanie z sobą różnych państw pod względem wkładu do silniejszych i słabszych dziedzin w danym kraju. Baza NCR pozwala na porównywanie aktywności naukowej poszczególnych krajowych jednostek naukowych **w danej dziedzinie.** Parametry dotyczące publikacji i cytowań w różnych dziedzinach różnią się bardzo znacznie.

Baza NSI jest publikowana corocznie, natomiast bazę NCR przygotowuje ISI dopiero na specjalne zamówienie z danego kraju. Ostatnia, zakupiona przez KBN w Filadelfii baza NCR dla Polski obejmuje dane za lata 1981–1995. Natomiast najnowsza baza NSI – obejmuje publikacje i cytowania za okres 1981–1997 i zawiera około 100 milionów cytowań oraz około 10 milionów publikacji. Są one przyporządkowane 96 krajom na podstawie narodowości autorów.

Baza NCR umożliwia ocenę osiągnięć jednostek naukowych i całych ośrodków. Jednak ze względu na różnice między dziedzinami nauki, można z sobą porównywać **tylko jednostki podobne.** Nie miałoby zatem sensu porównywanie uczelni technicznych z uniwersytetami ani z uczelniami medycznymi, można jednak przeprowadzać porównanie osobno w każdej z tych grup uczelni. Trzeba tylko przyjąć założenie, że w przybliżeniu profil naszych uczelni technicznych jest jednakowy i że podobnie jest dla wszystkich uniwersytetów i szkół pedagogicznych oraz – osobno - we wszystkich uczelniach medycznych. Podobnie trzeba osobno porównywać między sobą uczelnie rolnicze i uczelnie ekonomiczne.

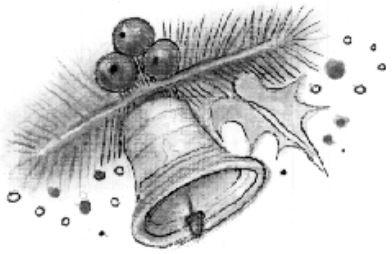

Ze względu na różną wielkość uczelni nie miałoby sensu podawanie absolutnych licz publikacji i cytowań. Dlatego też autor dla każdej z tych grup uczelni obliczył średnią liczbę publikacji oraz średnią liczbę cytowań podzieloną przez liczbę nauczycieli akademickich. Dane o średnim zatrudnieniu w uczelniach zostały wzięte z materiałów MEN.

Zamieszczone niżej wykresy dotyczące uczelni technicznych, odnoszą się do pięcioletniego okresu (1991-95). Wśród politechnik w obu klasyfikacjach na pierwszym miejscu występuje Politechnika Łódzka z nieznaczną przewagą nad Politechniką Warszawską. Natomiast Politechnika Koszalińska plasuje się na ostatnim (osiemnastym) miejscu. Politechnika Opolska jest w obu klasyfikacjach na dwunastym miejscu, a więc o wiele wyżej niż w rankingu opublikowanym w czasopiśmie „Wprost".

E. Cz.

XIX MISTRZOSTWA SZKÓŁ WYŻSZYCH – 1996/98 ZAKOŃCZONE

Minęły kolejne dwa lata , a wraz z nimi zakończyła się kolejna – już XIX Edycja Mistrzostw Szkół Wyższych.

Od początku lat 60. jest to najważniejsza impreza sportowa dla sekcji klubów uczelnianych AZS , stanowiąca zwieńczenie całego systemu imprez sportowych w środowisku akademickim – od imprez uczelnianych, poprzez ligi międzyuczelniane, aż po inne imprezy centralne.

W porównaniu z XVIII edycją wzięło w niej udział znacznie więcej uczelni – (wzrost z 75 do 101 sklasyfikowanych uczelni) i około 9500 uczestników. Mistrzostwa rozegrano tym razem w siedmiu typach uczelni: politechniki, uniwersytety, akademie medyczne, szkoły niepaństwowe, WSP i filie uniwersytetów, kolegia nauczycielskie i V typ (akademie rolnicze, ekonomiczne i szkoły morskie).

Studenci sportowcy KU AZS po raz pierwszy uczestniczyli w MSzW reprezentując Politechnikę Opolską. Wśród 18 startujących politechnik zajęli XIII miejsce. Jest to dobra lokata , ponieważ na 34 dyscypliny nasi zawodnicy reprezentowali nas w 8 : koszykówka mężczyzn – 4 miejsce, piłka siatkowa kobiet – 1 miejsce, piłka siatkowa mężczyzn – 2 miejsce, piłka ręczna mężczyzn – 2 miejsce, piłka nożna 5-osobowa – 16 miejsce, pływanie kobiet – 11 miejsce, pływanie mężczyzn – 9 miejsce, wspinaczka skałkowa – 4 miejsce. Lokata ta byłaby wyższa, gdyby nie ograniczone środki finansowe na uczestnictwo pozostałych sekcji. Mamy nadzieję, że w XX edycji będzie lepiej.

W rankingu najbardziej usportowionych uczelni zajęliśmy 40 miejsce na 66 uczelni. Dzięki funduszom z "Programu rozwoju sportu akademickiego" powstało w tym roku kilka nowych sekcji, które mamy nadzieję wzmocnią pozycję naszej uczelni w następnych edycjach.

Uroczyste zakończenie XIX Mistrzostw Szkół Wyższych miało miejsce w Łodzi w dniach 15–17 października 1998 r. Uczelnię naszą reprezentowali mgr **Andrzej Banek** – Zakład Wychowania Fizycznego i Sportu oraz **Katarzyna Banek** prezes KU AZS Politechniki Opolskiej. Najlepszym uczelniom wręczone zostały nagrody i medale.

DN

ROZKŁAD ZAJĘĆ SEKCJI SPORTOWYCH KU AZS PO NA SEMESTR ZIMOWY

Sala gimnastyczna przy ul. Katowickiej				Sala przy ul. Działkowej
Poniedziałek	**Wtorek**	**Środa**	**Czwartek**	**Poniedziałek**
16.30–19.00 KOSZYKÓWKA KOBIET	17.00–19.30 NARCIARSTWO K i M	17.00–18.30 "HYDRANT"	19.00–20.00 AEROBIC	19.00–21.00 Wtorek
20.00–22.00 TENIS STOŁOWY	19.00–20.00 AEROBIC	18.30–20.00 "SAMORZĄD"		19.00–21.00 Czwartek
	20.00–22.00 AIKIDO	20.00–22.00 TENIS STOŁOWY		19.00-21.00 Piątek
				20.00–22.00 KARATE
Sala gimnastyczna przy ul. Luboszyckiej				
Poniedziałek	**Wtorek**	**Środa**	**Czwartek**	**Piątek**
17.00–18.30 SIATKÓWKA JUNIORZY	16.30–18.00 SIATKÓWKA KOBIET	17.00–19.00 SIATKÓWKA MĘŻCZYZN	17.00–18.00 IV r WW	15.30–17.00 SIATKÓWKA MĘŻCZYZN
18.30–20.30 KOSZYKÓWKA MĘŻCZYZN	18.00–19.30 SIATKÓWKA MĘŻCZYZN	19.00–20.30 SIATKÓWKA JUNIORZY	18.00–20.00 SIATKÓWKA MĘŻCZYZN	17.00–18.30 SIATKÓWKA JUNIORZY
20.30–22.00 LIGA MIĘDZYUCZELNIANA	19.30–21.00 ABSOLWENCI	20.30–22.00 KOSZYKÓWKA MĘŻCZYZN	20.00–22.00 19.00–21.00 KULTURYSTYKA	18.30–20.00 PIŁKA RĘCZNA PRACOWNICY
	21.00–22.30 PRACOWNICY UCZELNI	19.00–21.00 KULTURYSTYKA		20.00–21.30 ABSOLWENCI
	19.00–21.00 KULTURYSTYKA	20.15–21.15 PIŁKA RĘCZNA GWARDIA		

Przygotowała Katarzyna Banek

Wydział Budownictwa

■ Komisja Inżynierii Budowlanej O/PAN w Katowicach i Politechnika Opolska były organizatorami *polsko-ukraińskiego seminarium* **Termomechanika Ośrodków Wieloskładnikowych ,** które odbyło się 22 października br. w auli im. O. Matei Politechniki Opolskiej. Podczas trzech sesji, których przewodniczącymi byli: czł. kor. AN Ukrainy prof. dr hab. **Andrij Ulitko**, czł. PAN prof. dr hab. inż. **Gwidon Szefer,** prof. dr hab. inż. **Jan Kubik,** wygłoszonych zostało przez pracowników naukowych z Lwowa, Kijowa, Gliwic, Warszawy i Opola 19 referatów naukowych.

■ W dniach 23–24 października 1998 r. odbyła się w Szklarskiej Porębie konferencja naukowa ***Badania nośności granicznej konstrukcji metalowych*** połączona z jubileuszem 70-lecia prof. zw. **Zbigniewa Kowala.** Wzięli w niej udział, prezentując referaty pracownicy WB prof. **Wojciech Skowroński,** prof. **Roman Jankowiak,** dr inż. **Jan Żmuda.**

■ W Ryni koło Warszawy w dniach 23-25 października br. odbywała się II Konferencja ***Kierunki rozwoju mechaniki*** połączona z Zebraniem Sprawozdawczo-Wyborczym Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Do nowego Zarządu Głównego PTMTiS wybrany został kierownik Katedry Konstrukcji Budowlanych i Inżynierskich WB prof. **Roman Jankowiak.**

■ 28 października, w rok po tragicznej dla Opolszczyzny powodzi Komisja Inżynierii Budowlanej Oddział PAN w Katowicach oraz Katedra Fizyki Materiałów Politechniki Opolskiej zorganizowała konferencję naukową na temat powodziowych zniszczeń budynków. Jest to już drugie spotkanie poświęcone tym problemom. Pierwsze komisja zorganizowała przed rokiem w Politechnice Śląskiej w Gliwicach po ustaleniu wstępnych wartości szybkości wysychania murów i prognoz ich zniszczeń. Obecne spotkanie pozwala już na pełną ocenę skali zniszczeń budynków po powodzi.

Zaprezentowane zostały referaty dotyczące:
– szybkości wysychania murów ceglanych i betonowych,
– wpływu mrozu na mury po powodzi,
– problemów zagrzybienia popowodziowego,
– elektroosmotycznego osuszania ścian,
– zniszczeń budowli zabytkowych.

Szeroki zakres tematyczny spotkania pozwala na podsumowanie rocznych intensywnych badań zniszczeń popowodziowych prowadzonych w zespołach kierowanych przez prof. J. Kubika i prof. **J. Wyrwała** z Politechniki Opolskiej. Należy podkreślić, iż wyniki te uzyskano z konfrontacji rozważań teoretycznych z badaniami laboratoryjnymi prowadzonymi w laboratorium KatedryFizyki Materiałów, a ich wyniki mogą posłużyć do bardziej skutecznej walki ze skutkami zawilgoceń po powodzi. Jest to szczególnie istotne w starej zabudowie w budynkach o słabych izolacjach, które obecnie są najczęściej źle remontowane. Pomija się bowiem w tych pracach wstępną diagnostykę zawilgocenia ścian, a podjęte prace renowacyjno-ociepleniowe prowadzą najczęściej do wzrostu zawilgocenia ścian i dalszej dewastacji.

■ W dniach 19–20 listopada br. odbyła się w Polanicy-Zdrój IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa Computer Aided Engineering, zorganizowana przez Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej. W konferencji wziął udział prof. dr inż. Roman Jankowiak, który został włączony do komitetu naukowego kolejnej konferencji poświęconej tej problematyce, która odbędzie się w 2000 roku.

Andrzej Słodziński

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

■ Dr hab. inż. **Maciej Siwczyński** stale współpracujący z Katedrą Automatyzacji i Diagnostyki Układów Elektromechanicznych otrzymał 22 października br. z rąk prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego tytuł profesora nauk technicznych. Gratulujemy!

■ Trzech pracowników WEiA uzyskało stopień doktora nauk technicznych:

- 30 października br. mgr inż. **Janusz Wrzuszczak**, asystent w Katedrze Automatyki, Elektroniki i Informatyki obronił pracę doktorską nt. *Badania identyfikacyjne i ocena efektywności algorytmów sterowania adaptacyjnego obiektem z opóźnianiem na przykładzie młyna kulowego cementu* przed Radą Naukową Instytutu Techniki Cieplnej i Mechaniki Płynów Politechniki Wrocławskiej, która nadała Mu tytuł doktora nauk technicznych podejmując równocześnie decyzję o wyróżnieniu pracy. Opiekunem naukowym i promotorem pracy był prof. **Ryszard Rojek**.
- 10 listopada br. mgr inż. **Tomasz Boczar**, asystent w Katedrze Elektroenergetyki obronił pracę doktorską nt. *Identyfikacja formy wyładowań niezupełnych na podstawie ich widm emisji akustycznej* przed Radą Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, która nadała Mu tytuł doktora nauk technicznych. Promotorem pracy był prof. **Jerzy Skubis**.
- 24 listopada br. mgr inż. **Marcin Lorenc**, asystent w Katedrze Elektroenergetyki obronił pracę doktorską nt.: *Analiza metod wzorcowania układów pomiarowych stosowanych w akustycznej metodzie oceny wyładowań elektrycznych* przed Radą Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, która nadała Mu tytuł doktora nauk technicznych. Opiekunem naukowym i promotorem pracy był prof. Jerzy Skubis. Gratulujemy!

Pragniemy przedstawić Państwu bliżej sylwetki nowo mianowanych doktorów:

Dr inż. **Janusz Wrzuszczak** – ukończył studia wyższe w 1977 r. na Wydziale Automatyki i Informatyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach uzyskując dyplom magistra inżyniera automatyka w zakresie systemów kompleksowego sterowania. W latach 1979–1990 pracował w Instytucie Mineralnych Materiałów Budowlanych w Opolu w Zakładzie Automatyki. Od listopada 1990 r. podjął pracę na Uczelni w Katedrze Automatyki, Elektroniki i Informatyki. Pracując w IMMB w Opolu J. Wrzuszczak uczestniczył jako główny wykonawca i współautor w 9 pracach naukowo-badawczych i problemowych, był

kierownikiem dwóch prac, w tym jednej realizowanej w ramach centralnego planu badawczo-rozwojowego. Jest autorem 16 referatów wygłoszonych na konferencjach krajowych i zagranicznych (w tym 3 referaty samodzielne), opublikowanych w materiałach konferencyjnych, 16 publikacji oraz 1 skryptu uczelnianego.

Dr inż. **Tomasz Boczar** – ukończył studia wyższe w 1993 r. na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu uzyskując dyplom magistra inżyniera. Bezpośrednio po studiach podejmuje pracę jako asystent w Katedrze Elektroenergetyki, którą nieprzerwanie kontynuuje do chwili obecnej. Od początku pracy zawodowej specjalizuje się w zagadnieniach techniki wysokich napięć. Z problematyki tej opublikował 11 artykułów i referatów konferencyjnych. W latach 1995–1996 uzyskał i zrealizował grant promotorski KBN, dotyczący prezentowanej dziedziny rozprawy doktorskiej. Brał udział w dwóch innych pracach naukowo-badawczych. W czerwcu br. na IV Ogólnopolskim Sympozjum *Inżynieria Wysokich Napięć* w Poznaniu, na sesji doktorantów, Jego referat dotyczący prezentowanej rozprawy doktorskiej dostał wyróżnienie. T. Boczar jest bardzo dobrze przygotowany z informatyki, z której prowadził zajęcia na wydziale, a także w innych ośrodkach.

Dr inż. **Marcin Lorenc** – ukończył studia wyższe w 1993 r. na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu uzyskując dyplom magistra inżyniera. Bezpośrednio po studiach podejmuje pracę jako asystent w Katedrze Elektroenergetyki, którą nieprzerwanie kontynuuje do chwili obecnej. Od początku pracy zawodowej specjalizuje się w zagadnieniach techniki wysokich napięć. Z problematyki tej opublikował 10 prac naukowych, w tym 4 artykuły i 6 referatów konferencyjnych (w tym 3 samodzielne). Najważniejszą Jego pracą jest artykuł opublikowany w pierwszym tegorocznym numerze Archiwum Elektrotechniki. Istotna jest także Jego praca opublikowana w IPPT-PAN w Warszawie. W latach 1995–1996 uzyskał i zrealizował grant promotorski KBN, dotyczący prezentowanej dziedziny rozprawy doktorskiej. Brał udział w dwóch innych pracach naukowo-badawczych. M. Lorenc jest bardzo dobrze przygotowany z informatyki, z której prowadził zajęcia na wydziale, a także w innych ośrodkach.

■ Ministerstwo Edukacji Narodowej pismem z dnia 6 listopada br. poinformowało, iż podsekretarz stanu – prof. dr hab. **Jerzy Zdrada** wyraził zgodę na uruchomienie na kierunku INFORMATYKA 5-letnich studiów magisterskich od roku akad. 1999/2000. Wydział czyni również starania o uruchomienie od tego samego roku akademickiego 4-semestralnych zaocznych studiów magisterskich na tym kierunku.

■ W dniach 19–20 listopada br. dziekan wydziału prof. **Ryszard Rojek** przebywał w Uniwersytecie Technicznym w Ostrawie na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki celem podpisania umowy o współpracy pomiędzy wydziałami. Umowę ze strony czeskiej podpisał rektor Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie prof. **Václav Roubiček**, Dziekan Wydziału Elektrotechniki i Informatyki doc. inż. **Karol Chmielnik** i prodziekan ds. współpracy z zagranicą prof. **Paweł Santarius**. Ze strony naszej Uczelni umowę podpisali: JM Rektor – prof. **J. Suchy** i Dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki prof. **R. Rojek**.
Dziekanowi w wizycie towarzyszył prof. **Zdzisław Kabza**, który kilka lat temu był inicjatorem nawiązania kontaktów pomiędzy wydziałami.

Umowa dotyczy współpracy między uczelniami w zakresie kształcenia studentów i prowadzenia badań naukowych. Strony będą prowadziły wymianę informacji i doświadczeń w zakresie dydaktyki, podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, wymianę planów studiów i programów nauczania. Wzajemnie będą zapraszani przedstawiciele uczelni partnerskich do uczestniczenia w konferencjach naukowych.

■ W dniach 18–21 października br. odbyło się XII Beskidzkie Seminarium Elektryków, organizowane przez Oddział Gliwicki Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Wydział Elektryczny Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

W Seminarium, odbywającym się w Chatce Studenckiej Akademickiego Klubu Turystycznego "Watra", położonej malowniczo w przysiółku Istebna – Pietraszonka, wzięło udział 38 naukowców, reprezentujących 14 ośrodków akademickich oraz Instytut Elektrotechniki w Warszawie – Międzylesiu, Instytut Energetyki w Łodzi i Adtranz – ZWUS w Katowicach. Naszą Uczelnię reprezentowali: prof. **Piotr Wach**, prof. **Marian Łukaniszyn**, dr **Jadwiga Krych** i dr **Ryszard Beniak**.

Seminarium rozpoczęło się wykładem prof. **Macieja Siwczyńskiego** z Politechniki Krakowskiej nt. *Energetycznej teorii obwodów elektrycznych*, w którym przedstawiona została nowa koncepcja analizy sieci elektrycznych. Żywy oddźwięk i liczne komentarze wywołane refleksją nad niezwykłą w ostatnich dziesięcioleciach dynamika postępu technicznego wzbudził wykład prof. **Włodzimierza Janke** z Politechniki Koszalińskiej *Sto lat elektroniki*.

Tego samego dnia wieczorem, po południowym spacerze do źródeł Czarnej Wisełki, został wygłoszony intrygujący wykład dr. **Macieja Włodarczyka** i dr **Ewy Gierczak** (Politechnika Świętokrzyska) z zakresu historii nauki *Tajemnice elektryczności w świecie starożytnym*, w którym autorzy rozważali możliwość znajomości niektórych zjawisk elektrycznych w czasach faraonów.

W drugim dniu konferencji z uwagą wysłuchano ciekawego wykładu zatytułowanego *Optymalizacja wielokryterialna w elektrotechnice*, przygotowanego przez dr. hab. inż. **Wiesława Jaździńskiego** (AGH Kraków). Po przejrzystym przedstawieniu podstaw matematycznych autor skupił się na omówieniu różnych możliwych zastosowań technik optymalizacyjnych, między innymi w projektowaniu i identyfikacji parametrów maszyn elektrycznych.

Ostatnim wykładem z pogranicza techniki, ekologii i medycyny – była prezentacja dr hab. inż. **Liliany Byczkowskiej-Lipińskiej** (Politechnika Łódzka) *Zjawiska wibroakustyczne w transformatorach i ich wpływ na zagrożenie środowiska naturalnego*.

Z panującym na seminariach zwyczajem, dyskusje nad wykładami prowadzono, aż do wyczerpania wszystkich pytań słuchaczy. Ponadto w trakcie konferencji przedstawiono 15 komunikatów, prezentujących w zwartej formie tematy, nad

którymi aktualnie pracują pozostali uczestnicy spotkania naukowego. Dr R. Beniak przedstawił *Metodę bezpośredniego rozwiązywania układów równań różniczkowych 2 rzędu przy wykorzystaniu procedury BGKOD*.

W poniedziałek późnym wieczorem, przy płonącym kominku, miała miejsce niezwykle miła uroczystość. Czterech stałych bywalców Seminarium, profesorowie: **Piotr Wach**, **Włodzimierz Janke**, **Maciej Ogorzałek** i **Maciej Siwczyński** odebrało ostatnio tytuły naukowe profesora nauk technicznych z rąk prezydenta RP. Była to okazja do przypomnienia trudnej i mozolnej drogi prowadzącej do zaszczytnego wyróżnienia. Wiele uwag i refleksji wypowiedzianych przy tej okazji przez Nominantów będzie z pewnością stanowiło cenne wskazówki dla młodych adeptów nauki w początkach ich akademickiej kariery.

Zgodnie z obyczajem Seminarium mówiono i dyskutowano nie tylko o sprawach naukowych. Po zakończeniu obrad przyszedł czas na wakacyjne wspomnienia, gdzie zaprezentowano przeźrocza z wyprawy górskiej na Kretę w góry Lefka (ok. 2500 n.p.m.), z wyprawy narciarskiej na Spitsbergen.

Wszyscy uczestnicy konferencji otrzymali oryginalną grafikę, autorstwa **Tadeusza Siary** przedstawiającą najpiękniejsze zaułki i zabytki architektury Krakowa, najstarszego miasta akademickiego w Polsce, natomiast nowo mianowani profesorowie – akwafortę z widokiem Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Jolanta Ukarma

Wydział Mechaniczny

■ W dniu 4 listopada 1998 r. o godz. 12^{00} w sali Senatu Politechniki Opolskiej odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra inż. **Józefa Grzelaka** na temat: *Badanie rozwoju pęknięć zmęczeniowych przy różnych parametrach obciążenia na przykładzie stali 10 HNAP.*

Promotorem pracy był dr hab. inż. **Grzegorz Gasiak**, profesor Politechniki Opolskiej. Recenzentami byli: prof. zw. dr hab. inż. **Leszek Gołaski** z Politechniki Świętokrzyskiej, dr hab. inż. **Stanisław Król** - prof. Politechniki Opolskiej oraz dr hab. inż. **Tadeusz Niezgodziński**, prof. Politechniki Łódzkiej.

Z opinii obecnych na obronie ww. pracy wynika, że rozprawił się Pan Józef Grzelak z tematem swej pracy znakomicie, za co został wyróżniony.

Redakcja składa nowo "upieczonemu" doktorowi, Panu **Józefowi Grzelakowi** serdeczne gratulacje oraz najlepsze życzenia na drodze kariery naukowej. Znając Pana Józefa, Jego solidność i rzetelność w pracy nad udoskonalaniem swej wiedzy (jest przecież wychowankiem Wydziału Mechanicznego) wierzymy, że w niedalekiej przyszłości da Wydziałowi kolejny powód do radości i dumy: równie dobrze poradzi sobie z habilitacją – czego serdecznie życzymy.

■ 23 listopada w sali Senatu Politechniki Opolskiej, odbyło się plenarne posiedzenie Komisji Hutnictwa Śląskiego Oddziału PAN. Po otwarciu posiedzenia, którego w imieniu Prezydium Komisji dokonał jej przewodniczący prof. dr hab. inż. **Stanisław Tkaczyk**, wystąpił prof. dr hab. inż. **Józef Suchy**, prezentując działalność i osiągnięcia Politechniki Opolskiej.

W naukowej części posiedzenia wygłoszono i przedyskutowano 3 referaty:

- prof. dra hab. inż. **Stanisława Króla** pt..: *"Mechanizm utleniania stali chromowych w parze wodnej",*
- dra inż. **Józefa Grzelaka** pt.: *Badania rozwoju pęknięć zmęczeniowych przy róznych parametrach obciążenia na przykładzie stali 10HNAP*",
- prof. dra hab. inż. **Stanisława Tkaczyka** i mgr inż. **Joanny Jagły** pt.: *"Koszty jakości w przemyśle hutniczym i maszynowym".*

W porządku obrad były także sprawy organizacyjne Komisji Hutnictwa PAN, a w szczególności sprawozdanie komisji za okres 1996-1998 oraz wybory na kadencję 1999-2001. Przewodniczącym komisji został ponownie prof. **St. Tkaczyk**, natomiast prof. **St. Król** wybrany został w skład prezydium.

■ W dniu 23 listopada 1998 r. Na Wydziale Mechanicznym rozpoczęły się zajęcia dydaktyczne dla studentów kolejnego naboru na magisterskie studia uzupełniające. Po wieloletniej przerwie jest to drugi rocznik, tym razem rozpoczynający naukę w grupie 12-osobowej.

Maria Mazur

Z cyklu: Ochrona środowiska

UCIĄŻLIWOŚĆ PRZEMYSŁU WYDOBYWCZEGO DLA ŚRODOWISKA NA PRZYKŁADZIE PRZEMYSŁU MIEDZIOWEGO

O ujemnym wpływie na środowisko przyrodnicze przemysłu miedziowego oraz o wysiłkach czynionych w kierunku utrzymania tego wpływu w granicach tolerancji zapewniającej trwałość mechanizmów utrzymania równowagi biologicznej pisze prof. **Kazimierz Sporek** w swym referacie pt.: *"Rekultywacja i ochrona środowiska w rejonach górniczo-przemysłowych"*.

Z uwagi na przedstawione w nim cenne informacje charakteryzujące przemysł miedziowy, a także efekty podejmowanych działań na rzecz zmniejszenia jego uciążliwości dla środowiska, będące zarazem wyznacznikiem poziomu kultury ekologicznej, warto zacytować tekst referatu w całości. Oto on:

"Dlaczego rekultywacja? Ponieważ jest ona zaprzeczeniem pewnego stereotypu pojęciowego głoszącego, że postępowi cywilizacyjnemu towarzyszy zawsze degradacja środowiska naturalnego. W kategoriach filozofii przyrody rekultywacja jest przywracaniem wyższego stopnia organizacji w środowisku przyrodniczym. Jest to więc odejście od pojmowania rozwoju technicznego jako "ujarzmiania" sił natury i podporządkowanie gospodarczej działalności człowieka prawom regulującym zachowanie równowagi biologicznej środowiska naturalnego.

Rekultywacja postrzegana jako odwrócenie degradacji wymaga doprowadzenia do układu znacznych ilości energii zużytej na jego uporządkowanie, jest przy tym procesem skomplikowanym, długotrwałym i kosztownym. Bardziej racjonalna i społecznie efektywna jest działalność nie powodująca potrzeby rekultywacji, a więc w pełni podporządkowana regułom ochrony środowiska. Oczywiście nie można mówić o działalności gospodarczej, a w szczególności w dziedzinach górnictwa i energetyki, przebiegającej bez ujemnego wpływu na środowisko przyrodnicze. Rzecz w tym, aby wpływ ten mieścił się w granicach tolerancji zapewniającej trwałość mechanizmów utrzymania równowagi biologicznej. Poznanie tych mechanizmów jest zadaniem ekologii, natomiast wykorzystanie ich w praktyce gospodarczej jest wyznacznikiem poziomu kultury ekologicznej. Rozwojowi tej ostatniej służy organizacja takich przedsięwzięć jak polsko-niemiecka konferencja naukowo-techniczna.

Postęp czy ekologia?

Ekologia to nie tylko popularne dziś słowo, które tak chętnie powtarzamy i podpisujemy się pod nim. Ekologia to zgoda z naturą, to równowaga, to cała filozofia, którą przyjmujemy bardziej lub mniej krytycznie w zależności od tego, w jakim stopniu nas dotyczy. A dotyczy nas wszystkich. Ekologia nie może jednak funkcjonować w oderwaniu od poziomu cywilizacji społeczeństwa, jego świadomości, zamożności, techniki i kultury. Czy przeciętny obywatel, uważający się za ekologa liczy ile zużywa wody, energii, ile spala benzyny i ilu pozbywa się przedmiotów, aby podążyć za modą i żyć na coraz wyższym poziomie? To się nam przecież należy od dwudziestego wieku i od cywilizacji, którą wszyscy tworzymy!

Z kolei bronimy się przed budową w naszym sąsiedztwie oczyszczalni ścieków, składowiska czy spalarni odpadów, ciepłowni czy jakiegokolwiek obiektu przemysłowego, ponieważ są to obiekty uciążliwe, widoczne, zajmują zawsze tereny, emitują zanieczyszczenia, które można zmierzyć, wyliczyć, zebrać w zestawienia liczbowe, ocenić, zgłosić postulaty…

W ferworze spraw codziennych i w pogoni za nowościami techniki nie zawsze mamy dosyć czasu, aby rozważać związki przyczynowo-skutkowe i gdzieś tam na końcu tego łańcucha dostrzec własny udział.

Miedź i ekologia

Każdy przemysł, a zwłaszcza wydobywczy jest w swej istocie uciążliwy dla środowiska, szczególnym tego typu przykładem jest przemysł miedziowy, gdyż rudy miedzi zawierają tylko kilka procent metalu, cała reszta musi więc być usunięta w kolejnych etapach procesu technologicznego. Technologia decyduje więc o jakości strumieni oddzielanych zanieczyszczeń, a sumaryczna ich ilość nie może zaprzeczyć prawu zachowania masy. KGHM Polska Miedź S.A. jest obecnie jednym z największych przedsiębiorstw w kraju; obejmuje trzy kopalnie, walcownię i trzy huty o łącznej produkcji ponad 400 tys. t. miedzi elektrolitycznej rocznie.

Wydobyta ruda o zawartości 1-2% miedzi jest mielona i poddawana flotacji w zakładach wzbogacania . Koncentrat o zawartości 18-28% Cu jest filtrowany, suszony i przewożony wagonami do hut, a odpady poflotacyjne o zawartości 0,2% Cu kieruje się na składowisko "Żelazny Most".

Główne źródła powstawania zanieczyszczeń

Ze względu na rodzaj procesów technologicznych i wpływ na środowisko zakłady przemysłu miedziowego można podzielić na dwie grupy:

- kopalnie i zakłady przeróbcze,
- huty.

Kopalnie i zakłady przeróbcze są przede wszystkim źródłem znacznej ilości odpadów poflotacyjnych i wód dołowych.

Hutnictwo miedzi ma swoje charakterystyczne technologie, od których zależy rodzaj i poziom emisji. Źródłami jej są: piece hutnicze, procesy rafinacyjne, technologie związane z zagospodarowaniem odpadów oraz urządzenia transportu. Konwertory, w których przebiega proces uwolnienia miedzi z siarczku, są głównym źródłem emisji dwutlenku siarki, który w KGHM, tak jak w większości hut miedzi na świecie, jest wykorzystywany do produkcji kwasu siarkowego.

Stopień utylizacji dwutlenku siarki w hutach miedzi jest więc ich charakterystycznym wskaźnikiem ekologicznym. I tak: 18% miedzi na świecie jest produkowana bez żadnej utylizacji dwutlenku siarki, 11,6% miedzi produkuje się ze sprawnością utylizacji SO_2 poniżej 50%, a 38% ze sprawnością ponad 95% (w tym HM "Legnica" i "Głogów II").

Ograniczenie emisji pyłowej

Z biegiem lat usprawniono odpylanie dla wszystkich gazów technologicznych, w większości bazując na zwężkach Venturi, elektrofiltrach i filtrach workowych. Wprowadzono również nowoczesną technologię pieca zawiesinowego w Hu-

cie Miedzi "Głogów II" . Obecnie jedynymi znaczącymi źródłami pyłów metalonośnych pozostały niewielkie elektrociepłownie zlokalizowane w HM "Głogów", ZG "Lubin" i ZG "Polkowice-Sieroszowice", które pracują na potrzeby tych zakładów i sąsiednich miast.

W 1996 r. zakłady KGHM Polska Miedź S.A. wyemitowały łącznie 2,2 tys. t. pyłów, (w tym 1,6 tys. t. ww. elektrociepłowni) oraz 33 t miedzi i 19 t ołowiu. Dla porównania w 1995 r. emisja pyłów z zakładów szczególnie uciążliwych woj. stołecznego warszawskiego wyniosła 17,6 tys. t., jeleniogórskiego 35 tys. t., krakowskiego 21,5 tys. t., katowickiego 82,5 tys. t.

Ograniczenie emisji gazowej

Głównymi źródłami zanieczyszczeń gazowych przemysłu miedziowego były gazy szybowe i konwertorowe.

Gazy szybowe. Gazy z pieców szybowych zawierają około 10% tlenku węgla i kilkanaście g/Nm^3 SO_2. Łącznie z pieców szybowych obu hut wyprowadza się 500 tys. t/rok CO.

Mimo niskiej kaloryczności tych gazów systematycznie zwiększano stopień ich utylizacji przez spalanie w miejscowych elektrociepłowniach i od 1995 r spala się już ich 100%.

W efekcie tych zmian HM "Legnica" w 1996 r. wyemitowała już tylko 474 t a HM "Głogów" 395 t CO i te ilości można uznać za docelowe.

Gazy konwertorowe. Gazy konwertorowe zawierają główny ładunek SO_2, a stopień jego utylizacji jest charakterystycznym wskaźnikiem ekologicznym hut. W fabrykach kwasu siarkowego w HM "Legnica" i "Głogów I" zwiększono stopień ich konwersji z rzędu 50% do ponad 95%.

Gospodarka wodno-ściekowa

Kopalnie. Kopalnie miedzi odprowadzają znaczne ilości wód dołowych. Wody z nieczynnej już kopalni "Konrad" są częściowo wykorzystywane do zasilania lokalnej sieci wody pitnej, a częściowo odprowadzane do rzeki.

Zakłady górnicze "Lubin", "Polkowice-Sieroszowice" i "Rudna" odprowadzają łącznie około 80 tys. m^3/d wód dołowych, z tego 70 tys. m^3/d wód o zasoleniu 3-5 g/l i 10 tys. m^3/d o zasoleniu do 100 g/l. Wszystkie wody dołowe i ścieki z placów szybowych są wykorzystywane w procesie flotacji, co zapewnia pełną hermetyzację gospodarki wodnej w obrębie kopalń. Głównym węzłem jest zbiornik "Żelazny Most", służący równocześnie do deponowania odpadów poflotacyjnych i retencjonowania wody przemysłowej wystarczającej dla wszystkich zakładów przeróbczych.

Huty. Wszystkie trzy huty posiadają docelowe, chemiczne oczyszczalnie ścieków. Ścieki ogólnoprzemysłowe, tj. głównie przelewy z obiegów chłodniczych łącznie ze ściekami kwaśnymi (po ich neutralizacji i sklarowaniu), ściekami sanitarnymi po osadniku Imhoffa i zretencjonowaniu wodami opadowymi, są łącznie kierowane do oczyszczalni chemicznej.

Sprawność wszystkich oczyszczalni wynosi około 90%, zawartość zawiesiny oczyszczanych ścieków jest poniżej 20 mg/l, a metali ciężkich Cu, Pb, Zn, Ni na poziomie dziesiętnych i setnych części mg/l.

Utylizacja odpadów

Największy strumień odpadów (stanowiący około 94% wydobytego urobku) powstaje w procesie flotacji, na drugim miejscu są żużle hutnicze, a następnie pyły i szlamy z odpylni oczyszczalni ścieków.

Odpady poflotacyjne

Odpady poflotacyjne stanowią największą masę odpadów - rocznie przybywa ich około 20 mln ton. Są one gromadzone na składowisku "Żelazny Most", gdzie częściowo są wykorzystywane do budowy zapór, a częściowo do uszczelniania jego dna. Składowisko zajmuje powierzchnię 1670 ha, a jego projektowana pojemność wynosi 350 mln m^3.

Lustro wody w akwenie składowiska utrzymane jest dla bezpieczeństwa w odległości co najmniej 200 m od zapory, a utworzona w ten sposób plaża dla zabezpieczenia przed pyleniem, jest stabilizowana emulsją asfaltową, rozpylaną ze śmigłowca.

Na bieżąco prowadzony jest ciągły monitoring zapylenia powietrza, poziomu i zanieczyszczenia wód gruntowych, zanieczyszczenia gleb na przedpolu, a także pomiary związane ze stabilnością składowiska. Nadmiar wód jest w sposób kontrolowany odprowadzany do Odry. Wokół składowiska utworzono strefę ochronną o powierzchni 1127 ha, która zagospodarowana jest głównie przez zalesienia.

Żużle

Żużel powstający w fazie wytopu miedzi w piecach szybowych wykorzystywany jest gospodarczo do produkcji kruszywa dla budownictwa drogowego. Ponadto żużel szybowy znajduje zastosowanie przy rekultywacji terenów poeksploatacyjnych np. po kopalniach piasku lub gliny.

W 1996 r. żużle pohutnicze poddano po raz kolejny badaniom na zawartość pierwiastków promieniotwórczych. Wyniki badań wykazują jednoznacznie, że poziom promieniowania żużli w żadnym z analizowanych przypadków nie przekroczył wartości granicznej efektywnego równoważnika dawki rocznej równej 1 mSv (milisivert).

- odpady ołowionośne

Pyły konwertorowe z hut, pyły z pieca oraz ponad połowę szlamów ołowionośnych z mokrego odpylania gazów przerabia się na ołów surowy. Reszta szlamów jest składowana.

- szlamy z oczyszczalni ścieków

Wszystkie osady wytrącone w oczyszczalniach ścieków są gromadzone w stawach osadowych, gdyż ich skład, będący mieszaniną gipsu, piasku, metali ciężkich i innych zanieczyszczeń, uniemożliwia jakiekolwiek ich wykorzystanie. Zapełniane stawy zmuszają już obecnie do intensywnych poszukiwań sposobu utylizacji tych odpadów.

Stan zanieczyszczenia środowiska w rejonie oddziaływania przemysłu miedziowego

W rejonach obu hut miedzi i składowiska pracują w sposób ciągły automatyczne systemy pomiarowe imisji, które nie wykazują przekroczeń normy.

Występujące skażenie gleb jest wynikiem ciągłego okresu pracy hut i kumulacji opadających z pyłem metali. W promieniu 1 km od hut ilość miedzi i ołowiu w glebie jest rzędu kilkuset ppm. W miarę wzrostu odległości od hut zawartości metali w glebach są niższe, a na obrzeżach stref (kilka kilometrów od emitorów) na ogół nie przekraczają 100-150 ppm.

Z uwagi na brak technicznych możliwości całkowitego wyeliminowania uciążliwości przemysłu miedziowego, utworzono strefy ochronne, które zagospodarowywane są przez zalesianie, zatrawienia oraz produkcję roślin przemysłowych".

Opracowała: Maria Mazur

■ W dniach 5–8 listopada br. odbyło się w Starbieniewie k. Gdańska kolejne spotkanie Konferencji Dyrektorów Administracyjnych i Kwestorów Polskich Uczelni Technicznych. Celem Konferencji jest:

- *realizowanie ustaleń i wytycznych KDAiKPUT adresowanych do administracji uczelni,*
- *opracowywanie analiz, sprawozdań , opinii i wniosków dla potrzeb KRPUT,*
- *współpraca z MEN w zakresie spraw pozostających w kompetencji dyrektorów administracyjnych i kwestorów,*
- *opracowywanie wspólnego stanowiska i opinii w sprawach istotnych dla udoskonalenia zarządzania szkołą wyższą i poprawy systemu finansowego uczelni, w tym opracowywanie i opiniowanie projektów aktów normatywnych, promocja rozwiązań innowacyjnych w szkolnictwie wyższym,*
- *podejmowanie działań na rzecz stworzenia powszechnego poparcia dla rozwoju wyższego szkolnictwa technicznego w Polsce,*
- *inspirowanie i podejmowanie wspólnych działań na rzecz bardziej efektywnego pozyskiwania dla szkół wyższych środków ze źródeł pozabudżetowych, upowszechnianie, rozwiązań oszczędnościowych, organizowanie szkoleń i kursów dla kadry administracyjnej szkół wyższych.*

W czasie konferencji podano także kilka istotnych informacji dotyczących finansów w nadchodzącym roku. Planowany jest wzrost nakładów na szkolnictwo wyższe o 11,2% (a więc wyższy od poziomu inflacji!), niestety dla PO nie oznacza to wcale napływu dodatkowych pieniędzy. Wspomniany wzrost nie jest podmiotowy, lecz dotyczy całego resortu i obejmuje m.in. 5-krotnie wyższe nakłady na inwestycje (już rozpoczęte!) oraz finansowanie wyższych szkół zawodowych, których obecnie funkcjonuje już kilkanaście. Wzrosną także fundusze przeznaczone na kredyty studenckie.

W przyszłym roku wzrosną także płace, co wynika m.in. z wprowadzenia systemu emerytalnego. Podwyżka nastąpić ma od 1 stycznia 1999 r., i z zapowiedzi wynika, że wyniesie ona 111 zł na etat kalkulacyjny, natomiast średnioroczna podwyżka wynieść ma 90 zł na etat. Oznacza to wzrost realny o ponad 2% ponad planowaną inflację. Jak widać rewelacji finansowych nie będzie.

Wśród omawianych kwestii znalazły się także sprawy kasy chorych dla pracowników i studentów. W myśl nowych przepisów wszyscy pracownicy do końca bieżącego roku będą musieli złożyć oświadczenia za pośrednictwem swoich zakładów pracy lub zakładu pracy współmałżonka, do jakiej kasy chorych chcą należeć. Zachowanie województwa opolskiego uprościło sprawę o tyle, że pozostaniemy w tych samych strukturach. Pracownicy zgłaszają również dzieci pozostające na utrzymaniu rodziców.

Studenci zgłaszać będą się w wybranych przez siebie kasach chorych według tymczasowych miejsc zamieszkania. W praktyce oznacza to, iż jeśli student zmienia adres, zmienić będzie musiał także kasę chorych.

■ Nowa i zapewne trudna dla wielu sprawa reformy ubezpieczeń społecznych była tematem szkolenia, na które zaprosiłem kierowników jednostek organizacyjnych uczelni w dniu 18 listopada. Dotyczyło ono zmian w systemie emerytalnym, a szkolenie prowadziło Biuro Doradztwa Ubezpieczeniowego.

Poniżej cytuję kilka podstawowych zasad działania nowego systemu emerytalnego:

Docelowo wszyscy przyszli emeryci będą otrzymywać świadczenie z dwóch obowiązkowych źródeł (I i II filar) oraz ewentualnie z ubezpieczeń dobrowolnych (III filar).

I filar będzie oparty, podobnie jak to jest w starym systemie, na zasadach umowy pokoleniowej (system repartycyjny – czyli przepływ środków od pracujących do emerytów). W wyniku reformy wysokość emerytury z I filaru – inaczej niż to jest dotychczas – zostanie ściśle związana z odnotowywaną na indywidualnym koncie, waloryzowaną corocznie sumą odprowadzonych składek. Nabyte wcześniej uprawnienia emerytalne zostaną przeliczone – według starych zasad – na tzw. kapitał początkowy, z którym obecnie pracujący wejdą do nowego systemu. Przy przejściu na emeryturę suma zapisana na koncie każdego pracownika zostanie podzielona przez wyliczone przez Główny Urząd Statystyczny średnie dalsze trwanie życia dla osoby w danym wieku wyrażone w miesiącach (średnia ta będzie liczona łącznie dla obydwu płci). Tak określona miesięczna emerytura będzie wypłacana dożywotnio. Kapitał zgromadzony w I filarze nie podlega dziedziczeniu. Emerytura z I filaru będzie waloryzowana i będzie miała pełną gwarancję państwa.

II filar – kapitałowy, stanowi nowość w polskim systemie ubezpieczeń emerytalnych. Część składki trafiająca do II filaru będzie inwestowana w ramach otwartych funduszy emerytalnych, które będą prywatnymi firmami konkurującymi na rynku, zarządzanymi przez ściśle z nimi związane Powszechne Towarzystwa Emerytalne (PTE). Środki zgromadzone na koncie w funduszu emerytalnym podlegają dziedziczeniu. Przy przechodzeniu na emeryturę uzbierany przez ubezpieczonego kapitał zostanie przekazany do innej prywatnej firmy – Zakładu Emerytalnego (ZE) – która będzie wypłacać kilka rodzajów dożywotniej emerytury.

III filar obejmuje wszelkie formy dobrowolnej zapobiegliwości, w tym wpierane przez państwo Pracownicze Programy Emerytalne (PPE).

Reforma wejdzie w życie od 1 stycznia 1999 roku, z tym że fundusze emerytalne zaczną przyjmować składki od ubezpieczonych od 1 kwietnia 1999 r.

Zgodnie z projektami rozpatrywanymi obecnie w parlamencie wiek emerytalny zostanie utrzymany na obecnym poziomie (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn).

Kogo obejmie reforma?

Wprowadzenie nowego systemu emerytalnego będzie oznaczać co innego dla różnych grup wiekowych:

- Osoby urodzone po 31 grudnia 1968 r. obligatoryjnie wejdą do nowego systemu. Ich składka emerytalna będzie dzielona między I i II filar.
- Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., zostaną również objęte nowym systemem. Pozostawiona będzie im jednak możliwość wyboru, czy ulokować całość swojej składki w I filarze nowego systemu, czy zainwestować jej część w otwartym funduszu emerytalnym o charakterze kapitałowym (II filar).
- Osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. pozostaną w dotychczasowym systemie, ich nabyte prawa emerytalne będą gwarantowane.

Nowy system emerytalny w ogóle nie obejmie osób utrzymujących się wyłącznie z pracy na roli.

Ponadto nowe zasady nie będą dotyczyć osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., jeżeli w momencie wejścia w życie nowego systemu:

- będą uprawnione do wcześniejszego wieku emerytalnego (bo pracowały w warunkach szkodliwych – np. górnicy, lub w szczególnym charakterze – np. nauczyciele),
- zgodnie z zasadami obowiązującymi w starym systemie mogłyby przejść na wcześniejszą emeryturę nie później niż do końca 2006 roku i w tym czasie pracowały w szkodliwych warunkach (np. hutnicy) lub w szczególnym charakterze (np. nauczyciele),
- pracują w służbach mundurowych (wojsko, policja, straż graniczna, służba więzienna, straż pożarna). Nowym systemem zostaną objęte jedynie osoby, które rozpoczną taką służbę po wprowadzeniu nowego systemu.

■ Zapewne niektórych zaintrygowała dziwna konstrukcja, która w ostatnich dniach pojawiła się na dachu budynku Lipsk. Jest to 16-metrowa konstrukcja anteny przekaźnikowej systemu GSM. Nie muszę chyba dodawać, że środki z dzierżawy zasilą kasę gospodarza, czyli Wydziału Elektrotechniki i Automatyki.

■ Spotkałem się z Samorządem Studenckim, aby omówić ewentualne dofinansowanie działalności AZS i AKŻ ze środków pomocy materialnej dla studentów. Mam nadzieję, że wynikną z tego dobre inicjatywy, które ożywią w istotny sposób działalność sportową wśród studentów.

Zbliżają się święta, i koniec roku. Okres przedświąteczny to czas wzmożonej pracy Działu Kadr i Spraw Socjalnych, który jak co roku przygotowuje w tym czasie przede wszystkim imprezę dla naszych emerytów i rencistów oraz paczki mikołajkowe dla dzieci naszych pracowników. O spotkaniu, które odbyło się 25 listopada więcej w środku numeru, ja chciałbym swoje informacje zakończyć ciepłymi słowami świątecznych życzeń.

Wszystkim pracownikom naszej uczelni i ich rodzinom, życzę aby nadchodzące święta upłynęły im w zdrowiu, spokoju i radości, a nowy rok przyniósł wszystko co najlepsze.